

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič vrst a Din 2 do 100 vrst a Din 2.50 od 100 do 300 vrst a Din 3. večji inserati petič vrst a Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JEFENICE: Ob ko'ovoru 101, SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Odhod Rooseveltovega odposlanca v Evropo

Danes odpotuje z italijanskim parnikom ameriški državni podtajnik Sumner Welles s posebno misijo v evropska politična središča — Ameriški poslanik v Moskvi že na obisku v prestolnicah baltskih držav

WASHINGTON, 17. febr. s. (Reuter) Danes odpotuje na italijanskem motornem parniku »Rex« v Evropo državni podtajnik za zunanje zadeve Sumner Welles, da v posebni misiji predsednika Roosevelta poseti Italijo, Francijo, Anglijo in Nemčijo. Na potovanju spremlja Wellesa njegova soproga. Včeraj je imel Welles še daljši razgovor z zunanjim ministrom Cordellom Hullom.

LONDON, 17. febr. s. Znani angleški publicist Wickham Steed se je včeraj bavil v svojem rednem tedenskem pregledu mednarodnega političnega položaja, ki ga daje v angleškem radiu, predvsem z bližnjim

prihodom Sumner Wellesa v Evropo. Dejal je, da uživa Welles velik ugled kot zelo sposoben diplomat in državnik. Naloga, ki jo bo imel v svoji misiji, bo izključno stavljal vprašanje, povedati pa ničesar. Niti ne pride v poštev posredovanje med vojno in med državami, niti ne bo smel Welles povedati nič izmed vlad, s katero se bo posvetoval, kaj je izvedel od druge. Edino predsednik Roosevelt in zunanji minister Hull bosta izvedela za vsebino njegovih razgovorov. Seveda je prepuščeno posameznim vladam, kaj in koliko bodo hotele povedati Wellesu. V Londonu pa bo prav gotovo dobil vse informacije, ki jih želi.

marije ki jih želi.

Nastaja vprašanje, zakaj pošilja predsednik Roosevelt posebnega odposlanca v Evropo, ko imajo vendar Zedinjene države povsod svoje poslanike. Glavni razlog je pač ta, da ima predsednik Zedinjenih držav po ustavi ogromno moč, pa s tem tudi ogromno odgovornost. Zato pa je že med svetovno vojno poslal na primer ponovno predsednik Wilson svojega posebnega odposlanca v Evropo. Znano pa je tudi, da so ameriški poslaničniki sicer zelo ugledne osebnosti, toda navadno niso poklicni politiki ali diplomati in zato ne morejo vedno samozbrati vseh informacij, ki jih ameriška

vlada v izrednih mednarodnih situacijah želi imeti.

LONDON, 17. febr. s. Angleški listi se še vedno bavijo s potovanjem ameriškega poslanika v baltske države in spravljajo to potovanje v zvezi z bliznjim obiskom posebnega Rooseveltovega odposlanca Wellesa v evropskih prestolnicah. Ker Welles ne bo obiskal Moskve, mu bo potrebne informacije sporočil moskovski poslanik. Zato je ta sedaj, ko so se zopet pojavili glasovi o novem pritisku Moskve na baltske države, obiskal prestolnice baltskih držav, da zbere potrebne informacije.

Iz notranje politike

DR. MAČEK ZA POPOLNO EDINSTVO VSEH JUŽNIH SLOVANOV

Sofijski dnevnik »Utro« priobčuje izjavo, ki jo je dal podpredsednik vlade dr. V. Maček njegovemu posebnemu dopisniku o odnosih med Jugoslavijo in Bolgarijo.

V začetku svoje izjave je dr. Maček poudaril, da vsi v Jugoslaviji iskreno žele porazuma z Bolgarijo, naker je izjavil: »Osebnostim, da v sedanjem mednarodnem položaju nobena žrtva ni zaman, ako je za to, da se napravi pomiritev in ena volja v smeri razumevanja vseh Južnih Slovanov od Jadrana do Črnega morja. To zahtevajo tako geografske in etnografske okoliščine, kakor tudi politični ozirki.«

Dr. Maček je dalje naglasil veliki pomen ustanovitve Jugoslovenske bolgarske gospodarske zbornice, ki ima važno nalogo. Omenil je latinske pregovor, nato pa živelj potem pa filozofirali in politizirali. Kadar je želodec narejen in države zadovoljene potem se osiala vprašanja lahko rešujejo.

Ob koncu svoje izjave se je dotaknil dr. Maček tudi sporazuma in je rekel, da se sporazum, ki je prišel kot posledica odstranitve vseh nesporazumov in kriv, normalno razvija v duhu dogovora od 26. avgusta 1939. Vrnitve ni več. Čeprav je vsak začetek težak, vendar bo ta sporazum temelj za novo Jugoslavijo za pomirjenje in medsebojno razumevanje na notranji in na zunanji s strani bratskimi narodi.

PREDEKLAMACIJA RADIKALNE STRANKE

V Beograd se je vrnil iz Nša član glavnega odbora radikalne stranke Krsto Mitetić, ki je Aci Stanojeviću poročal o zaključitvi priprav za objavo programa katerega bo izdal na prebivalstvo glavni odbor radikalne stranke in v katerem bo obrazložil svoje stališče glede na aktualna vprašanja. Zlasti pa glede na akcijo za združitev radikalov. Krsto Mitetić je že podpisal ukaz za katerega pričakuje, da ga bo glavni odbor radikalne stranke objavil že te dni. Krsto Mitetić bo o njem poročal danes glavnemu odboru radikalne stranke.

ZA FINANSNO SAMOSTOJNOST HRVATSKE

Glavno glasilo HSS »Seljački dom« piše v svoji zadnji številki:

Predsednik Maček in ban Subašić sta imela v Beogradu zelo važna posvetovanja s predsednikom vlade Cvjetkovićem in s pooblaščenimi ministri. V sporazumu od 26. avgusta lani je še do t. kar še ni izpejano. Tu je predvsem vprašanje uredbe o prenosu notranjih poslov. Načrt uredbe je ban že davno izdelal in izročil beograjski vladi, toda šele zdaj bo končno razpravljanje o njem. Istočasno se vodi razprave o finančni banovini Hrvatske. S prvim aprilom t. l. bo imela banovina Hrvatska svoje samostojno finančno gospodarstvo. Proračun njenih izdatkov je v Zagrebu temeljito izdelan. Zdal gre za razdelitev državnih dohodkov med beograjsko vlado in banovino Hrvatsko. Za kritje svojih izdatkov banovina Hrvatska ne bo naložila nobenih novih banovinskih bremen. Banovina bo svoje izdatke poravnala iz dohodkov, ki se sedaj še iztekajo v beograjsko blagajno.

VPRASANJE VOJVODINE IN BOSNE

Beograjska »Pravda« objavlja vtise člana vodstva demokratske stranke Milana Grola o njegovem potovanju po Vojvodini.

»V času, ko je Vojvodina na dnevnem redu« — izjavlja Grol — »močilo oni, ki imajo za važnejše od ljudi z drugih strani in ki bi morali govoriti o usodi Vojvodine. Vprašanje Bosne, Hercegovine in Vojvodine je odlično vprašanje za vse današnje položaje. Medtem ko je Bosna vsa v skrbeh zase, se kaže politična dinamika Vojvodine v akcijah za krpanje razbitih okvirov nagedb, s katerimi se vrno v zvezi mačenkostne osebnosti in kotriške transakcije. O tem, kar je splošno in bistveno, se v tem času nikjer ne sliši manj glasov, zavestni kakor v srbskih Atenah. Nekaj podobnega je bilo v času konfokorda. Podobno, toda ne isto, ker se danes izrecno in konkretno razpravlja o sami Vojvodini.«

VERSKI POGOVOR NAŠIH MUSLIMANOV ZA SLOGO SVOJIM VERNIKOV

Reis ul'ulema je sprejel delegate sarajevskih muslimanov, katerim je med drugim izjavil, da sloga med muslimani v Bosni in Hercegovini še nikoli ni bila tako potrebna, kakor sedaj. Rekel je, da se mora hočeš nočeš baviti s politiko, ker se vsi obračajo nanj, odkar je postal reis ul'ulema. »Vendar moram posebej poudarjati« — je izjavil — »da je moja prva in največja dolžnost, da tu na periferiji islama v Evropi hranim islam čist, in da ga izročim svojim otrokom takega, kakor smo ga prejeli od svojih očetov.«

ŠTEVILO VOLIVCEV ZA HRVATSKI SABOR V SPLITU

Mestno poglavarstvo v Splitu je končalo volilne liste za hrvatski sabor. V splitski občini je 13.034 volivcev in sicer: v mestu 10.729, po vaseh splitske občine pa 2.355.

Kritičen položaj junaške Finske

Kljub silnim naporom in pomoči tujih letal je sovjetski pritisk na finske postojanke vedno hujši — Finska letala bombardirajo železniško zvezjo med Leningradom in fronto. Zavzetje finskih sprednjih položajev še ni katastrofa

HELSINKI, 17. febr. s. (Reuter) Finci judijo sovjetskim napadom na Karelijski ožini še vedno občudovanja vreden odpor. Sedaj so poskusili tudi protiakcijo, ki bi stegnila resno ovirati nadaljevanje sovjetske ofenzive. Finska letala so namreč včeraj ponovno bombardirala železniške zveze Leningrada proti fronti na Karelijski ožini. Uspelo jim je z bombami zažgati oziroma uničiti več železniških postaj.

Ta akcija finskega letalstva je velikega strateškega pomena. Vojaški strokovnjaki namreč računajo, da sovjeti svojega silnega pritiska na Karelijski ožini ne morejo vzdržati brez stalnih pošilj ojačenj in vojnega materiala, ker so v današnjih bojih pretrpeli že velike izgube. Če bi se bile vse železnice in ceste iz Leningrada proti fronti preobremenjene,

Finski vojaški krogi poudarjajo, da izprezritev nekaterih posojank nemškega letalstva obrambnega pasu, ki so jo Finci včeraj priznali, še nikakor ne pomeni prodora skozi ves obrambni sistem. Ta je širok mestoma okoli 20 km. Niti sovjeti sami niso v svojih poročilih nikjer trdili, da bi njihovi uspehi zadnjih dni že pomenili, da je Mannerheimova linija prodrla. Sovjetski komurki, ki so včeraj, da so zavzeti posamezne utrdebe, nikjer pa povedo, kakne metov in izstrelkov so sovjetske čete napredovale. Pa tudi one posamezne utrdebe, ki so jih sovjeti res zavzeli, so pod stalnim kriznim ognjem z drugih sosednjih utrob, ki so še trdno v finskih rokah. Nekaj izgubjenih utrob pa so Finci s protinapadi celo zopet osvojili.

Na podlagi poročil švedskih novinarjev smatrajo v Stockholmu, da je položaj na Karelijski ožini za Fince sje kot prej kritičen. Zlasti so izpostavljeni Finci silovitim napadom sovjetskega letalstva. Okoli 500 letal je zadnje dni stalno v akciji samo proti finskim postojankam na fronti. Poleg tega zavzemajo boji sami vedno večji obseg. Čeprav gredo glavni sunki sovjetskih napadov proti Summi in ob reki Taipale, je po začasnih poročilih dejanska napad razširjen že na celo Karelijsko ožino in se bitla razteza na vso prvo linijo Mannerheimovega obrambnega pasu.

HELSINKI, 17. febr. s. (Havas) Položaj na Karelijski ožini je za finsko vojsko resen. Sovjetskim četam se je posrečilo zasedi prve linije finskih utrob tako zapadno od Summe kakor tudi na dveh točkah med jezerom Muoljanjervi in reko Vuoksi. Sovjeti nadaljujejo z novimi napadi zlasti pri jezeru Hatjananti in ob reki Taipale. Boji niso prav nič izgubili na srditosti. Isti finski vojaški morajo noč in dan braniti pozicije pred ogromno premočjo sovražnika.

Zasedbe pozicij finskih predstraž se ne smejo še smatrati kot katastrofa. Nove sovjetske pozicije so stalno pod finskim ognjem in ni verjetno, da bi imele dovolj zaščite pred finskimi protinapadi. Sovjetske izgube tako na moštvo kakor tudi na materialu so zelo velike. Cenijo, da so sovjeti izgubili že 20 odst. tankov, s katerimi so pričeli ofenzivo.

LONDON, 17. febr. s. Finske čete se umikajo v srditi borbi za slierno ped svoje zemlje. Zavezniška letala so prišla Fincem že na pomoč, toda pomoč ni zadostna, ker so finske čete popolnoma izčrpane. Po mnenju vojaških strokovnjakov se morejo Finci vzdržati na Mannerhimovi črti samo še nekaj dni.

Angleška pomoč

RIM, 17. febr. s. Po informacijah iz Helsinkov so italijanski dopisniki sporočili, da bodo v kratkem prispejni na Finsko veliki transporti vojaškega materiala in nekaj tisoč prostovoljcev ter bo s tem Anglija izpolnila nekatere objube glede vojaške pomoči, ki jih je neovavno dala finski vladi.

V političnih in diplomatskih krogih se mnogo govori o teh angleških obljubah, ki se ticejo ne samo Finske, temveč tudi skandinavskih držav. Pravijo, da se bodo angleške obljube, ki se drže v največji tajnosti, v najkrajšem času izpolnile in da bo izpolnitev teh obljub imela odločilen vpliv na nadaljnji potek vojnih dogodkov na Finskem.

LONDON, 17. febr. s. Predstavniki finskega poslanstva v Londonu je izjavili, da so Finci pripravljeni na mirovna pogajanja s sovjetsko Rusijo toda le s pogojem, da sovjetska Rusija umakne svoje čete s finskega ozemlja.

Švedska ostane nevtralna

STOCKHOLM, 17. febr. s. Predsednik švedske vlade je na kategoričen način demantiral vse vesti, po katerih naj bi švedska vlada dovolila prehod tujim četam čez švedsko ozemlje do finske. Na vprašanje kaj bi švedska storila, če bi hotele tuje čete čez švedsko Finsko na pomoč, je predsednik vlade odgovoril, da švedska vlada po dnohovem pogojem ne bi dala dovoljenja za prehod tujih čet, kajti politika stroge nevtralnosti Švedske ne bi bila v skladu s takim odobrenjem. Predsednik vlade je tudi demantiral vest, da bi švedska vlada stopila v stike z nekimi tujimi državami in se z njimi pogajala glede dovoljenja za prehod čet.

Finsko vojno poročilo

HELSINKI, 17. febr. s. (Fin. t. a.) Finsko višjovno poveljstvo je izdalo včeraj naslednje poročilo o vojaških operacijah dne 15. februarja:

NA KOLVEM: Na Karelijski zemeljski ožini je sovražnik nadaljeval svojo ofenzivo. Najhujši so bili napadi ob jezeru Hatjananti in ob reki Taipale. Vzhodno od Summe se je sovražnik med jezerom Muoljanjervi in reko Vuoksi posrečno ponel odproditi v naše pozicije. Drugod smo napade odbili.

Severnovzhodno od Ladoškega jezera je sovražnik napadel tako z otokov, kakor tudi na obali. Vsi napadi so bili odbiti. Zavzeli smo nekaj sovražnih postojank in prizadevi sovražniku velike izgube. Pri Kuhmu se uspešno nadaljuje obkrojevanje sovražnih oddelkov.

DRUGOD NI NOVEGA.

V ZRAKU: Naša letala so izvedla več uspešnih izvidniških poletov, bombardirala sovražne oddelke, železnice in postojanke za fronto. Zapletla so se tudi uspešno v več letalskih borb. Sovražno letalstvo je bilo zelo aktivno, zlasti v vojni coni, kjer je bilo samo na Karelijski ožini v akciji okoli 500 sovjetskih letal. Poleg napadov na naše čete na fronti so bila v bližini fronte bombardirana mesta Lappeeranta, Kaekisa in Viiborg. Tudi v zaledju so bombardirala sovražna letala nekaj mest.

Po potrjenih podatkih smo tekem dneva sestrelili 8 sovražnih letal, za 2 nadaljnja pa še ni potrdila.

Sovjetske poročila

MOSKVA, 17. febr. s. (Reuter) Sinoč je sovjetsko vojno poročilo pravi, da so sovjetske čete včeraj na Karelijski ožini zavzele zopet 22 finskih utrjenih postojank. Ob železnici, ki vodi proti Viborgu,

Bodoči dogodki na Bliznjem vzhodu

Poveljnik angleške vojske general Wawel o tesnem sodelovanju s francosko armado na Bliznjem vzhodu — Riziko sovjetske akcije

KAIRO, 17. febr. s. (Reuter) Poveljnik angleške vojske na Bliznjem vzhodu general Wawel je imel sinoč govor, ki so ga prenašale vse egipske radijske postaje. Dejal je, da sicer presenečenja v vojni niso izključena, da pa ne more biti dvoma o končnem izidu — zmagi zaveznikov. Nemčija ima brez dvoma prednost centra nega položaja, ki ga bo skušala izkoristiti, pa tudi večletne priprave za napad. Toda končno mora priti zmaga nad nasiljem, krutostjo in lažjo, kakor se je to zgodilo že pred 25 leti.

Wawel je govoril tudi o položaju Finske in je dejal, da je še sedaj finsko junaštvo napisalo slave polno stran v zgodovini odporov proti napadalcem. Wawel je kritiziral sovjetsko vojsko in dejal, da gredo njeni dosežki neuspehi na račun slabih oficirjev. Zanimanje v zvezi z akcijami in zmanjševanje njihovega ugleda mora škodovati vsaki armadi.

General Wawel je dalje poudaril prisrčne zveze med Anglijo in Francijo. Na zapadni fronti sta obe zavezniški vojski praktično eno. Enako tesno sodelovanje vlada med obema vojskama tudi na Bliznjem vzhodu, kar se je zlasti pokazalo ob obisku francoskega generala Weyandana. Končno je general Wawel izrazil priznanje zavezniškim vojskam Egipta, Turčije in Iraka.

ANKARA, 17. febr. s. (Anatolska agentura) Včeraj je bil podeljen čin podporočnika 1050 aspirantom, ki so končali 106 razred vojne akademije. Prisegli so meo veliko svečanostjo, ki so ji prisostvovali predsednik velike narodne skupščine, pred sednik vlade, več ministrov in generaliteta. Novi turški častniki so o priliki, ko so stopili v kafer turške vojske, položili venec na spomenik neodvisnosti ter v mavzoleju Kemala Atatürka.

CARIGRAD, 17. febr. s. Vestil o nemških inženjerih, ki grade sovjetske utrdebe ob Črnem morju in na Kavkazu ter sklenitev nove gospodarske pogodbe med Nemčijo in sovjetsko Rusijo ter še mnoge druge vesti in dejstva spravljaja tukajšnji tisk v zvezi z ugibanjem o dogodkih na Bliznjem vzhodu in jih obširno komentira.

Po mnenju komentatorjev kaže vse to na konflikt na Bliznjem vzhodu: na možnost vojaške akcije s strani sovjetske Rusije na Kavkazu ali v Indiji. Obenem se poudarja v komentarjih, na kakšne ogromne težave bi našel tak vojaška akcija in se opozarja na nevarnost, ki preti sovjetski Rusiji, če bi podvela tako akcijo v tem delu sveta. Ogrožene bi bile sovjetske petrolejske rezerve na Kavkazu, katere bi angleška letala z lahkoto uničila.

Za zaščito nevtralnih ladij

V Kolanju se bodo sestali zunanji ministri Danske, Švedske in Norveške, da se posvetujejo o skupni zaščiti nevtralnih ladij

KODANJ, 17. febr. s. (Associated Press) Sinoč je bilo uradno sporočeno, da se bodo med 24. in 27. februarjem sestali v Kodanju zunanji ministri Danske, Švedske in Norveške. Po poročadnem poljskemu bodo njihovi razgovori veljali vprašanjem pomorske vojne, ki zanimajo nordijske nevtralne države, zlasti pa vprašanjem skupne zaščite njihovih nevtralnih ladij.

Glede na položaj na finsko sovjetskem bojišču se zdi verjetno, da se bodo zunanji ministri posvetovali tudi o mednarodnem političnem položaju, ki je s tem nastal za nordijske države.

WASHINGTON, 17. febr. s. (Reuter) Na konferenci tiska je izjavil včeraj zunanji minister Hull, da poročila nemške uradne

agencije o brezobzirnem potapljanju vseh onih nevtralnih ladij, ki gredo v angleške kontrolne postaje, ne more smatrati kot oficijelno, ker nemška vlada o takem ukrepu ameriške vlade sploh ni obvestila.

Južnoafriška vlada priznava čsl. narodni odbor

LONDON, 17. febr. s. (Reuter) Južnoafriški visoki komisar v Londonu je objavil českoslovaški narodni svet pod predsedstvom dr. Beneša, da ga je južnoafriška vlada sklenila uradno priznati ter da ga smatra za kompetentnega, da zastopa interese českoslovaškega naroda v vseh vprašanjih, v katerih se obrne na Južno Afriko.

Bolgarska zunanja politika ostane nespremenjena

Francoske informacije o razlogih odstopa dr. Kiosevanove vlade in o politiki nove vlade

Sofija, 17. febr. s. (Havas) Tukašnji politični in diplomatski krogi razlagajo spremembo vlade v Bolgarii izključno z notranjimi razlogi.

Krizo je povzročilo predvsem rezervirano stališče bivšega predsednika Kiosevanova napram parlamentu Kiosevanov je razpuštil prejšnji parlament z namenom, da bi dobil v novem parlamentu večino za izredno pooblastila vladi. Po politični na se je prepiral da izid volitev zanj osebno ni bil tako uročen, kakor je upal. Ni našel dovolj zvestih ljudi. Videl je, da so se pričele parlamentarne spletke pa je zato sklenil umakniti se iz političnega življenja. Pričakovati ni nobene spremembe zunanje politike s strani nove vlade. Že doslej je dajal direktive za zunanjo politiko. Bolgarije kralji osebno in zato zunanja politika ne more biti odvisna od osebnosti predsednika vlade.

V ostalem je osebnost novega zunanjega ministra Popova najboljši kazal, da bo politika, ki jo je vodil ministrski predsednik Kiosevanov, ostala tudi nadalje neizpremenjena. Popov je imel kot posrnik v Beogradu med konferenco Balkanske zveze priložnost, da se osebno v vseh podrobnostih informira o sklepih konferenc. Če se tiče bolgarskega vprašanja, tako tudi na pričakovati da bi ureditev tega vprašanja z državami Balkanske zveze bila prizadeta s spremembo vlade v Bolgarii.

Dr. Kiosevanov na odmoru

SOFIJA, 17. febr. e. Vest nemške poročevalske agencije, da bo odstopil predsednik dr. Kiosevanov, zavezovali položaj opoimnoženega ministra in veleposlanika v Rimu se ne potrjuje v sofijskih političnih krogih. Neesar ne ve o teh krogih tudi o vesti, da bo dr. Kiosevanov sprejel veleposlaniško mesto v Beogradu. Gotovo je samo to, da je dr. Kiosevanov odpotoval s svojo družino na odmor na italijansko riviero.

Nova vlada z zadovoljstvom sprejeta

V RUMUNIJU:

BUKAREŠTA, 17. febr. e. Odstavka vlade dr. Kiosevanova je presenetila rumunske politične kroge. V svojih komentarjih poročajo rumunski listi, da je bil dr. Kiosevanov izredno konstruktiven v mednarodni politiki, zlasti pa v vseh vprašanjih, ki se tičejo Balkana.

Obenem priznava rumunski tisk, da je novi zunanji minister Popov najboljši diplomat in državnik in strokovnjak za balkanska vprašanja. Bil je vedno v najtesnejših stikih z dr. Kiosevanovim in zaradi tega je več kot verjetno, da bo nadaljeval dosedanje bolgarsko zunanjo politiko. Prihod Popova na položaj zunanjega ministra sprejema rumunska politična javnost z zadovoljstvom.

NA MADŽARSKEM:

BUDIMPEŠTA, 17. febr. e. Sprememba režima v Sofiji je vzbudila veliko zanimanje v madžarski javnosti, kar se posebno odraža v pisanju madžarskega tiska. Vsi listi poudarjajo v svojih komentarjih, da je vlada dr. Kiosevanova padla samo zaradi notranjih političnih zadev.

Z zadovoljstvom je madžarska javnost sprejela na znanje, da je postal zunanji minister Popov, ki je bil sivočasno odpravni poslov pri bolgarskem poslanstvu v Budimpešti. V madžarski javnosti je Popov znan kot temeljit poznavalec vseh južnovzhodnih evropskih vprašanj.

Rumunija v ospredju

Sidorovi pri Mussoliniju — Za uvrstitve rumunskega nacionalizma — Zanimive informacije angleškega lista

Rim, 17. febr. e. V tukašnjih političnih krogih se mnogo zanimajo za bivanje voditelja rumunske mladine v Rimu. Sidorovi je sprejel v posebni avdijenci Mussolini. Agencija Stefani poroča, da sta se Sidorovi in Mussolini prirčno razgovarjala in da je Mussolini izrekel svoje simpatije do rumunskega naroda in rumunske mladine. Kakor je znano, je Rumunija prav zdaj predmet največje pozornosti od strani Italije. Glede obiska rumunskega zunanjega ministra pa pravijo v političnih krogih, da ta obisk zdaj ni aktualen.

Rim, 17. februarja AA (Stefani) Rumunski poslanik je priredil snopi banket na čast glavnega tajnika fašistične stranke Mussolini. Banketu so prisostvovali prosvetni minister Pavolini, vodja rumunske mladine Sidorovi in druge ugledne osebnosti.

Bukarešta, 17. febr. e. Sedaj je začel tudi rumunski tisk ostro odovarjati na komparativno madžarskega tiska Rumunski listi sicer v gladnem ignorirajo madžarske revizionistične zahteve, da je o tem vsaka razprava odveč, tembolj pa razmotrivajo ukrepe, ki naj uvrstijo rumunski nacionalizem ne samo na političnem temveč predvsem tudi na gospodarskem polju.

Pozornost je v tej zvezi zbudil članek oficijoznega lista »Romania« ki zahteva, naj se tudi v gospodarstvu, zlasti v trgovini in industriji določi točen ključ za soudeležbo narodnih manjšin. Vsa podjetja, ki so v rokah pripadnikov narodnih manjšin, naj se postavijo pod kontrolo in določi točen odstotek, sorazmerno s številčnim stanjem večinskega in manjšinskega naroda.

rod, zaposlitve rumunskih in manjšinskih delavcev in nameščencev. To pa velja ne samo za nižja, nego tudi za vodilna mesta v industriji in trgovini.

Nemški predlogi Bukarešti

London, 17. febr. Bukareški dopisnik »Daily Telegrapha« poroča, da je Nemčija stavila Rumuniji predlog, v katerem ponuja Rumuniji jamstvo pred sovjetskimi in madžarskimi napadom in zaščito glede vseh revizionističnih zahtev.

Nemčija je pripravljena prevzeti jamstvo za nedotakljivost rumunskih meja in sicer nasproti Rusiji za 10 nasproti Madžarski pa za 20 let. Od Rumunije zahteva da ostane strogo nevtralna do nemškega naziranja in da dobavljajo Nemčiji v zadostnih količinah petrolej, žito in druge potrebščine ki jih Rumunija izvažja.

Dopisnik dostavlja svojemu poročilu da v bukareških krogih ne smatrajo za verjetno, da bi se Rumunija na tej osnovi usklajala v podrobnejša poznanja z Nemčijo.

Novo rumunsko ministrstvo

Bukarešta, 17. febr. s. (Havas) S kraljevim ukazom je bilo ustanovljeno novo ministrstvo za zunanjo trgovino. Za novega ministra je bil imenovan dosežani šef gospodarskega oddelka zunanjega ministrstva Cristiu. V področje novega ministrstva spada tudi kontrola izvoza petroleja in področje ministrstva za nacionalno ekonomijo, ki se tiče izvoza.

Vprašanje nemške ofenzive na zapadni fronti

Izjave angleškega vojnega ministra, ki se muhi na fronti

BERLIN, 17. febr. s. (Reuter). Vojni minister Stanley je sprejel včeraj v glavnem stanoo angleške vojske za fronto vojne poročevalce angleških in francoskih listov.

Izjavil jim je, da sicer niti najmanj ne dvomi o končni zmagi zaveznikov v vojni, nihče pa se ne sme udajati impresiji, da bo smaga z lahko izvojevana. Treba se bo boriti in sprejeti nase žrtve. Absurdno bi bilo misliti, da se bo narodno socialistična Nemčija pustila premagati, ne da bi poskusila spraviti v akcijo vse vojaške rezerve, ki jih je še vedel let kopičila.

Stanley je poudaril, da sicer ni pesimist, da pa vendar naloga, ki čaka zaveznike, ne sme biti za lahke. Na vprašnje novinarjev, če misli Stanley, da bodo pričeli Nemci z ofenzivo na zapadni fronti, je dejal Stanley, da odločitev o tem zavisi samo od kancelarja Hitlerja.

PARIZ, 17. febr. s. V »Petit Parisien« se bavi general Denebly z vestmi o tajnem nemškem orožju, ki ga pripravljajo za bodočo veliko ofenzivo in prihaja do zaključka, da Nemci sploh nimajo nikakega tajnega orožja. Edino, kar se je na nem-

ški strani v zadnjem času na tem področju ustvarilo, so bolj oklopljena letala in taktika sočasnih napadov topništva, tankov in letal.

Ameriško orožje za zaveznike

NEW YORK, 17. febr. s. (Reuter). Po uradnih podatkih so Zedinjene države v januarju izdale okrog 90 milijonov dolarjev dovoljen za izvoz orožja in vojnega materiala. Nad 80 milijonov dolarjev od te vsote odpade samo na izvoz v Francijo, in sicer 17 milijonov dolarjev za vojaška letala, nad 60 milijonov na dele letal in letalske motorje, ostalo pa na municijo.

Novi vpoklici v Belgiji

BRUSELJ, 17. febr. AA. Belgijska tel. agencija javlja. Vojno ministrstvo sporoča, da bo v drugi polovici tega meseca poklicalo pod orožje nove voje obveznike, ki bodo stopili na mesto mobiliziranih rudarjev in na mesta onih, vojakov, ki imajo rodline z večjim številom otrok.

Vrtnarski tečaj v Kranju

Kranj, 17. februarja. 14. in 15. t. m. je banška uprava priredila v Ljudskem domu vrtnarski tečaj. Namenjen malim posestnikom, osebno se sponosodilam, da si vzgoje itni več in čim boljše zelenice. Tečaj, katerega sta vodila znana vrtnarja, a. insp. banke uprave Kofol in ravn. mestnih nasadov g. Lao iz Ljubljane je potekal v splošno zadovoljstvo številnih tečajnikov, ki so pokazali živ interes za izboljšanje svojih vrtnikov. Predavanja, ki so se vršila dopoldne od 8 do 12, in popoldne od 14 do 18 so obsevala najvažnejše pojme o vrtnarstvu sploh o ureditvi vrta obdelovalni enotnosti pridelovalni zelenjave o škodljivcih itd. Mnogo reklam za resno zanimiv a obenem tudi potreben tečaj je napravila tudi tukašnja podružnica »Slovenskega in vrtnarskega društva«. Da je bil eden važnih momentov za prireditelja tečaja tudi znani predpis o zasadih občinskih in privatnih redovitih a nerabljivih narval za ozrečevanje v slučaji vojne nevarnosti je na dlani in je treba že zaradi tega tako organizatorice kot udeležence pohvaliti zaradi njih uvidenosti.

Vsa prireditelj bi bila na višku, če se ne bi odražal tik ob zaključku nevarne incident ki meče na gotove osebe kaj čudno luč. Zaključno predavanje je moralo biti namreč zaradi uporabe dvorane v druge svrhe prekinjeno. Gotovo je čudno, da se ni vedstvo točnega domenito a unovabi dvorane. Prekinčani na smo da bi lahko našli v mestu tudi kako drugo dvorano, kjer bi bili prireditelji sprazeti svojih občinskih. Dostek je povzročil upravičeno zražanje tečajnikov.

Mrz le počas popušča

Ljubljana, 17. februarja. Skoraj vsi želimo, da bi mrz čim prej popustil do znozne mere. Južno vreme sicer marsikomu ne prinaša veselja, je mnogo, ki raje brozga po brozi kakor da bi prenašali tako oster mrz. To lanko presodimo te dni na naših ulicah. Mesto je izumrlo kakor polti ob najhujši vročini, ko smo vsi na počitnicah. Gospodinj ne upajo na trg ter se izogovarjajo češ, zdaj tako ni nič napreda. Kdor mora zjutraj v službo, išče zavetje v tramvaju, čeprav ima zaradi tega daljšo pot. To da tudi na tramvaju je mrzlo in ljudje se ječe, ker sprevodniki ne kličijo postaj sami pa tudi ne vidijo iz voza skozi zaledenele šipe.

Toda to so še najmanjše težave zaradi mraza. Mnogo hujše je, da je nekaterim mešanom poslo gorivo. To bi ne bilo tako hudo, ko bi premog lahko kupili. Toda, kdor se želi zdaj založiti s premogom, ga mora naročiti po več tednov prej. Pač pa je še dovolj drv, a se po podražila skoraj za 10%.

Davi je bilo sredi mesta za približno poldrugo stopinjo toplejše kakor včeraj zjutraj. Vendar je mnoge še celo bolj zeblo, pač zaradi tega, ker je bilo ozračje bolj vlažno zaradi megle. Včeraj je bilo še malo vetrovno, danes pa ni več vetra. Barometer je malenkostno upadel; zračni pritisk je znašal včeraj 762,8, davi pa 762,6 mm. Obeta se nam kmalu sprememba, a nekaj dni bo najbrže precej mrzlo. Včeraj je bilo solnce že tako toplo, da je bila maksimalna temperatura precej višja kakor predvčerajšnjim, znašala je -7,8 C (predvčerajšnjim -11). Mrz je znatno popustil tudi v Mariboru ter je bilo davi tam celo za 2 stopinji toplejše kakor v Ljubljani, temperatura je znašala -16.

Vlaki vozijo seveda še z zamudami, ker se zamude na mnogih postajah, kjer je treba greti cevi in odvajati led. Vendar v lokalnem prometu ni večjih zamud. Beograjski brzojaki je imel do časa, ko bi moral biti že v Ljubljani, 90 minut zamude. Orient ekspres pa je imel 130 minut zamude.

Iz Brežic

— Uspešno delovanje SKB. Naš športni klub je imel v sredo zvečer v prostorih g. Vidmarja Ivana svoj prvi redni letni občni zbor, ki ga je otvoril predsednik g. Zdobšek Jože. V kratkem je na splošno orisal življenje in delo tega najmlajšega društva v našem mesecu. Za njim je poslal najuglednejši funkcionar in duša kluba g. Sanein Drago poročilo načelnika, tajnika in blagajnika, Lgotavljamo, da je delovanje brežjskega športnega kluba ob danjih prilikah, ob sodelovanju kadra agnih mladenčev v tekočem poslovnem letu izpolnilo svojo nalogo v ceoti in da je bila posebno moralna stran dosežena. Klub šteje sedaj nekaj nad 30 članov in se posebno močno nogometnega odseka v polni meri zaveda svoje dolžnosti. Nadobutni mladeniči so bili vsakdar na mestu, kadar jih je pozval njih načelnik g. Sanein, da odigrajo prijateljsko ali prvenstveno tekmo tudi z mnogo močnejšim in spretnejšim klubom. Vedno so se dobro držali in rezultati prihajajo, da je to močstvo doseglo že lep napredek v nogometni igri. To dejstvo potrjuje tudi okolnost, da sta bila premagana v jesenski prvenstveni tekmi za posvasko prvenstvo nogometna kluba Krško in Radče. S čimer si je pridobil naš klub naslov prvaka Posavja. V avgustu se je na lepo urejenem domačem igrišču vršil brzoturnir z dvema kluboma iz Zagreba in več drugih tekem doma, v Krškem, Radčah, Samoboru in Zagrebu. Od 18 tekem je izpadlo v korist našemu klubu 10, v korist drugim klubom 5, tri igre pa so bile neodločene. Klub je ob zaključku poslovnega leta priredil v gostilniških prostorih g. Vidmarja maskarado, kjer je bilo dovolj ranjanja pozno v noč. Po petminutnem odmoru je bila prebrana lista, ki so jo navzoči soglasno sprejeli. Ponovno je bil izvoljen za predsednika g. Zdobšek Jože, za podpredsednika g. Sanein Drago, za tajnika Matjaž Franc za blagajnika g. Grubar Danilo in za načelnika g. Sanein Drago. Pri slučajnostih je bilo sicer, da se usvaril košarski odsek z vodstvom g. de Costa Adolfa ml. in mladinska sekcija, katere vodstvo se je poverilo g. Slatnarju Srečko. — Mlademu in agnemu klubu polno priznanje in želje za še večji napredek v tekočem letu. Nufno pa bi bilo pričakovati, da bi se delo kluba upoštevalo predvsem na pristojnih mestih in mu prisloščilo na pomoč z gmočnimi sredstvi, kajti blagajna kluba je močno izpraznjena. Meščane pa vlnudno vabimo, da se za delovanje domačega kluba še bolj zanimajo in pridno ob-

iskujejo napovedane tekme na sokoškem letnem telovadšču, ki bodo nudile polno zadovoljstva in razvedrila.

— Višek mraza. V včerajšnji noči smo zabeležili nič manj ko -30 stopinj C. Vsekakor je to v letošnji zimi rekord. Najhujši mrz smo imeli pred mesecem, to je -26 stopinj C in bili smo uverjeni, da bo za letošjo to najhujši mrz. Včeraj zjutraj smo se pa kar ustrašili, ko so nam skoro zmrzavali nosovi. Smučarji z pet mašejo »dilece in se veselo na belih poljanah nad Čatežem, na Sv. Vidu in drugod. Nimajo prikladnih smuških terenov v bližnji okolici, vendar pa smo veseli letos, da je vsaj snega dovolj, ko smo ga zadnja leta tako pogrešali.

Zborovanje litijskega učiteljskega društva

Ljubljana, 17. februarja. Kljub silnemu mrazu se je zbra'la danes dopoldne v »Grill-room« hotela Slona agila družina učiteljev in učiteljice litijske sekcije IJU, ki jo je uvodoma s pravi prisrčnimi besedami pozdravil njen predsednik g. Jože Zupančič iz Litije. Po uvodnih formalnostih in pozdravih novo pristopivšim članom je predaval ga Julija Čučekova z bežigradske šole o delu in uspehi novega učiteljskega pokreta na terenu. Njena vzpodbudna in izredno zanimiva izvajanja so žela iskreno priznanje in sprožila poučljivo debato. Gospod predsednik je nato seznanil navzoče s izvršenim delom in načrti organizacije, ki je zastavila vse sile za izboljšanje gmočnega in pravnega položaja učitelstva. Doslej je napredovalo okroglo 1500 učnih moči, za nadaljnjih 3000 katerih napredovanje je predvideno pred 1. aprilom. Je dal g. minister prosvete zagotovilo, da bodo napredovanja izvedena strogo po rangni listi.

S posebnim poudarkom je g. predsednik omenil stanovski jubilej tovarišice g. Ane Strausove s Krke, ki je leto dopolnila 35 let vzornega in uspešnega polnega dela med mladino. V imenu organizacije je g. predsednik jubilarici izrekel za vse njene nepopolnivo delo toplo priznanje in zahvalo. Pri tej priliki se je s toplimi besedami spomnil pred kratkim upokojenega dolgoletnega tovariša šolskega nadzornika g. Ivana Bežetara iz Litije in mu za njegovo izredno tovariško udeleževanje izrekel prisrčno zahvalo. Tov. Franc Adamič iz Zagorja je poročal o potrebi ureditve gmočnega položaja učitelstva, ki se po veliki večini nahaja še del časa posebno pa po porastu cen v skrajno brezupnem položaju. S tem v zvezi je bila sprejeta tudi zadevna resolucija. Tov. Franc Mihelič s Krke je seznanil navzoče z delovnim programom in bližnji bodočnosti. Ga. Pleveli Kovčeva je podala zanimivo poročilo o ženskem odseku. Po poročilu blagajnika g. Ivana Koprive iz Zagorja se je razvila stvarna debata, vključno slučajnosti. Iznešenih je bilo število stvarnih in aktualnih predlogov in nasvetov, o katerih bo treba voditi račun v bližnji bodočnosti.

Stvarno delo v prospeh morda najtežje ga učiteljskega poklica je na tem zborovanju pokazalo, kako potrebnost bi bilo, da se vse učitelstvo ne glede na strankarsko opredelitev udeležuje dela v stanovski organizaciji, da bo tako tudi ono ne samo želo uspehe organizacije temveč da bo s svojo stanovsko zavestjo in delom v tej organizaciji imelo tudi občutek da je tudi samo pripomoglo k mora nenu in gmočnemu dvigu učiteljskega stanu in s tem prospehu vsega naroda. S te željo je g. predsednik zaključil zborovanje.

Iz Trbovelj

— Sreča v nesreči. Huda zima, sneg in sportna navdušenost naše mladine se sicer prav lepo ujema, vendar naša deca je vse preveč izkoriščala sneg in led zlasti na prometnih cestah in križiščih, kjer dela dolge in nevarne drsanice. Že svoj čas smo opozorili na nevarnost takega početja posebno po cestah, ki z višjih pobočij vodijo v dolino. Pred dnevi je drsanica skoroda zahtevala človeško žrtev. Ko se je trboveljski učitelj g. Tič vračal v ponedeljek zvečer iz Hrastnika preko Ojstra v Trbovlje je tik pod klancem nenakrat zdrčal in z vso silo zadel na trdo cesto. Gotovo bi si bil polomil par kosti, da ni trenutno začutil pod seboj nekaj mehkega. Ves začuden je opazil, da leži na fantku, ki je bil nepremično zkleknjen preko drsanice. Spoznal je, da je moral otrok ležati že del časa na cesti, saj je bil vse odrevenel. Torej je bil fantek prva, on pa že druga žrtev drsanice. G. Tič je nezvestnega fantka dvignil na rame in ga urno odnesel v Hrastnik, kjer se je po večurnem prizadevanju posrečilo obuditi ga. Rudarski otrok je nesel zvečer mleko staršem, pa je izpodrnil na drsanici ter se tako pobil po glavi, da je izgubil zavest. Da ni pozneje slučajno padel na istem mestu mladenič g. Tič, bi bil otrok gotovo zmrznil. Priporočamo pešcem, ki hodijo po okoliških cestah, posebno pazljivost, istotako pa opozarjamo občinsko oblast, naj čim prej s primernimi ukrepi onemogoči naši mladini tako športno razuzdanost po cestah, ki ogroža vsakega pešca, zlasti tudi rudarje, ki s sekirami na ramah hodijo ali se vračajo z nočnega dela!

— Trboveljski trg bi moral biti včeraj na plačini dan, zopet prav živahen. Kljub polni zaposlenosti rudarjev pa je bil tržni dan zelo klavren. Hud mrz in sneg že od bočiča sem močno zavirata ves tržni promet. Ponudbe skoro ni nobene in tržnica je z izjemo domačih zelenjadarjev popolnoma prazna. Savinjske kmetice in doljenjski kmetje so vsi izostali. Na plačini dan je bila sprito ostrega mraza ponudba izredno slaba. Poleg domačih branjencev je prišlo na trg le nekaj okoliških kmetov, ki so ponujale jabolka po din 3-6 kg, nekaj mlečnih proizvodov po običajnih cenah. Jajca so v tem času tudi pri nas dragocena redkost in temu primerno dragocena tudi v ceni. Pred tednom dni smo morali kupovati jajca po 2,50 din komad, no, danes so se že pocenila na din 2 komad. Zelenjave skoroda nobene. Meso po običajnih cenah. — Na odprti tržnici se kajpak pri takem sibirskem mrazu tudi trgovina težko razvija ter bi bilo dobro misliti na zaprto zgradbo kakor jih imajo drugje v manjših krajih. Občina bo gotovo tudi tu pokazala smisel za sodobna stremljenja!

— Trboveljski topomer je kazal včeraj zjutraj -23 C v trgu, -24 C na Vodah in -25 C na kolodvoru. V letošnji zimi smo zabeležili dosedaj najhujši mrz -18 C. Včerajšnji dan je bil torej najbolj mrzel v letošnji zimi. Snežni metej zadnjih dni nas je obdaroval s precejšnjim plastjo snega, ki je idealna podlaga za dobro smuko. Tudi

po cestah se je snega dodobra nabralo. Priporočamo občini, da sneg pravčasno odstrani vsaj z glavne prometne ceste, ker bo sicer pri prvi odjugi ena sama umazana mlaka od kolodvora do trga. Za čiščenje ceste bi se lahko že sedaj uporabili trboveljski brezposelniki!

— Poroka. Te dni se je v Beogradu poročila gđ. dr. Marijana Baumgartner, hčerka uglednega trboveljskega zdravnika g. dr. H. Baumgartna z g. Jakobom Pošingom, industrijalcem iz Uzice. Mlado poročence naša iskrena čestitke in vso srečo!

— V rovu je podsulo v četrtek Franca Piška, pomožnega kopača, starega 31 let. Pišek je bil zaposlen na zahodnem obratu ter je omenjenega dne bil pripravljen že, da zapusti rov. Bilo je tik pred zaključkom silta. Z drugima sta že skoro dovršila delo odkopavanja premaga, vendar sta v svoji vestnosti hotela osigurati še rovni strop. Nesreča pa baš v tem trenutku ni hotela mirovati. Baš ko sta podpirala strop s prečkami, je plast nenadoma zgrmela nad Piškom ter ga vrgla ob tla. Nesrečnega je hudo stisnilo okrog pasu in prsnega koša, vendar je imel še toliko moči, da se je z zadnjimi silami izvel iz nemogočve in peščene gnote. Nezavestnega so odpeljali z rešilnim avtom v bolnico, kjer bo ob skrbni zdravniški negi kmalu okreval. Po srečnem naključju ni Pišek dobil nobenih hudih notranjih poškodb, kot se to redno dogaja pri silnih rudniških nezgodah.

— Obesil se je včeraj popoldne krojač Franc Zaic. Obunni čin mladega, šele 26 let starega obrtnika je silno iznenadil vse njegove znanke in prijatelje, zlasti pa krojač priredil njegovo ženo, s katero je šele pred letom dni sklenil zakonsko zvezo. Franc Zaic je bil sicer znan kot priden in vesten delavec ter je zadnji čas delal skupno z drugim krojačkim mojstrom Konec januarja letos pa je zapustil svojega kompanjona ter menda poskusil srečo s samostojnim delom. To pa mu ni šlo po želji. Zaic ki je bil zelo lahke volje, je začel verjetno obunavati ter ni našel prave poti, da osigura sebi in rodbini existenco. Ko se je včeraj njegova žena po opravih vrnila domov, je bilo vse zaklenjeno. Sedsi so ji pomagali odpreti stanovanje ter so na grozo našli v kuhinji obenežena Franca, ki je bil medtem že mrtev. Zaic zanemara nesrečno mlado ženo in enoletnega otročka. Pokojnemu lahek večni počitek, preostaliim svojcem pa naše iskreno sožalje!

— Mladinsko akademijo priredi trboveljski Sokol jutri ob 16 v Sokoškem domu. Zanimivi program so uvežbali nastopniki sami. Vabimo napredno javnost, da se v čim večjem številu udeležijo akademije.

Ljubljanske tržne cene

Ljubljana, 17. februarja. Cene življenjskih potrebščin se še niso ustalile. Zdalj precej vpliva na cene nekaterih živil tudi mrz, zlasti na cene zelenjave. Krajevni odbori za pobiranje draginje so bili doslej brez moči, kar nekateri gospodinjstvi zdaj naglašajo s posebno škodljivostjo. Redovnični smo, ali bo mo goče omejiti navijanje cen po novi uredbi o kontroli cen.

Cene mesa so nespremenjene: govedina I. vrste je po 12 do 14, II. vrste po 10 do 12, in tretje vrste po 8 do 10 din kg, telatna I. vrste je po 14 do 16 in II. po 12 do 14 din kg; svinjsko meso je po 18 do 20 din I. vrste in po 14 do 16 II. vrste. Prekajenaj svinjina je po 18 do 20 din I. vrste in po 16 do 18 din druge vrste. Konjsko meso prodajajo po 4 do 6 d. n. Perutnina je naprodaj: živi piščanci po 16 do 20 din komad, zaklani pa po 25 din kilogram, žive kokoši po 24 do 32 din komad, zaklane po 24 din kg. Gosi so po 22 do 26 d. n. kg.

Jajca so še vedno nenavadno draga, pa 1,75 do 2,25 din kcs. Odkar je pritisnil mrz, so nekotiki dražja tudi jabolka. I. vrste po 7,5, II. in III. vrste pa po 5 in 3,50 din kg. Pomaranče so po 1 do 2 din kos, citrone po 50 do 75 par. Nekoliko cenejše je letos suho sadje. Suhe slive prodajajo po 5 do 8 din kg, hruske pa po 6 do 8 d. n.

Med specerijskim blagom se je v zadnjih 14 dneh zopet podražila kava, in sicer »Rio«, ki je bila prej po 60 do 84 din kg, zdaj je pa po 68 do 72 d. n. Nekoliko se je podražila tudi prazna kava III. vrste, ki jo ljudje najbolj kupujejo; prej je bila po 72 do 78 din kg, zdaj je pa po 80 do 84 din. Kava prines se je podražila od 19 na 21 din pri zavrtiku, ki tehta pol kg. Tudi cene mleke se še niso ustalile. Mleka št. 0 je bila prej po 3,70 do 4 din kg, sedaj je po 3,75 do 4, mleka št. 2 je bila prej po 3,50 do 3,75, zdaj je po 3,55 do 3,75 din.

V zadnjih 14 dneh so se v Ljubljani podražila tudi drva. Prej so bila zaganana po 110 do 120 din kub. meter, zdaj so pa po 120 do 130 din.

Druhih večjih sprememb v cenah ni. Precej nestalne so cene zelenjave, vedno precej odvisne od tega, kako je trg založen in kakšno je vreme.

SPORT

— Udeležba članov GZSP na telmi v sluku z Mešenovca. Službeno iz GZSS razveljavlja odlok Gorenjskega zimskega športnega podsaveza št. 341 z dne 15. februarja 1940, katerim zabranjuje članom GZSS udeležbo na gornji prireditvi S.K. Ilirije v Planici, ker ta odlok v pravih ni utemeljen. Klubom GZSP je na pristo dano, da se prireditvi SK Ilirije udeležijo ali ne, zabrana udeležbe pa ni mogča.

— Razpis medkubuskega smuka na Markeljnovi planini. Športni klub »Bratstvo« na Jesenicah priredi v nedeljo 18. t. m. na Markeljnovi planini medkubusko tekmo v smuku s startom na Kočni in ciljem na Markeljnovi planini. Tekma se vrši po pravilih JZSS. Prijave je treba takoj ali pa pred začetkom tekem poslati na tajništvo Bratstva, ali v smučarskemu domu SK pri Savskih jamah. Tekme se pričnejo točno ob 11. uri dopoldne. Prvi trije prejmejo častna darila. Prijavnine ni!

Sorzna poročila

Curlh, 17. febr. Beograd 10, Pariz 10, London 17,655, New York 446, Bruselj 75,05, Milan 22,52, Amsterdam 236,80, Berlin 178,75, Stockholm 106,20, Oslo 101,83, Koda jns6,125, Sofija 5,50, Bukarešta 3,35.

Ljubljanska ženska bolnica v letu 1939

V svojo oskrbo je sprejela lani 1915 bolnic in 2130 porodnic — Vsak dvanaesti slovenski otrok je bil rojen v nji

Ljubljana, 17. februarja. Državna bolnica za ženske bolezni v Ljubljani je lani sprejela v svojo oskrbo 1915 bolnic in 2130 porodnic oziroma nosečih, skupno torej 4045 žensk. Iz njenega okolišja pa je odšlo 1896 ozdravljenih ali zboljanih bolnic, 2124 otročnic in 2003 novorojenčkov, skupno torej 6023 oseb. V bolnišnici je umrlo 19 bolnic in 6 otročnic oziroma nosečih. Razen teh je umrlo v bolnišnici 61 novorojenčkov, ki so se v zavodu rodili.

Na ginekološkem oddelku bolnišnice so zdravniki izvršili skupno 1407 operacij, 508 bolnic pa se je zdravilo na konservativnem načinu. Med operacijami je bilo 420 laparotomij (prezrezov trebuha). Opaža se, da je treba vsako leto več operacij. Od 1. 1934 se je število ginekoloških operacij zvišalo za 400, število laparotomij pa za 227. Pretežna večina bolnic se torej zdravi operativno: za bolnice, pri katerih operacija ni potrebna, pa je čim dalje manj prostora. Porast števila operacij je treba opazovati z več strani. Najprej prihajajo v bolnišnico v vedno večjem številu bolnice za operacijo, ker ima ženska bolnišnica kot centralni zavod te vrste največjo privlačnost. V drugi vrsti je treba upoštevati, da se nekatere bolezni ženskega spola pojavljajo

češče nego v prejšnjih letih. To so predvsem vnetni procesi, ki nastajajo zaradi infekcij in zaradi splava. V tretji vrsti je imenovati dejstvo, da se nekatere bolezni danes pogosteje zdravijo z operacijo nego so se prej, ker je tehnika operacij stalno napredovala in tako čisto izpodrinila prejšnje konzervativne metode. Ginekološki oddelki v prvi vrsti zavod za operativno zdravljenje. Konservativno zdravljenje daje zaostaja, deloma zaradi tega, ker primanjkuje prostora, deloma zaradi tega, ker zavod nima sredstev, da bi si nabavil za tako zdravljenje potrebnih aparatov.

V porodnišnici je rodilo 2058 žen, to se pravi, da se je v tem zavodu rodil vsak dvanaesti slovenski otrok. Za porodniški komplikacijami, za porodnimi posledicami in za drugimi obolenji je umrlo 5 porodnic, tako da znaša umrljivost mater v zavodu 0,24%. Lansketo leto je torej imela porodnišnica najnižjo umrljivost po porodu, odkar obstoja. To nizko število umrlih mater je prav izjemno in je odvisno od slučajnih zunanjih okoliščin, kajti notranje razmere so ostale nespremenjene tako glede načina porodniške pomoči kakor tudi glede prostora in opreme. Od 2098 novorojenčkov (novorojenčkov je več nego porodov zaradi tega, ker je imela skoro vsaka

petdeseta žena dvojčke) jih je bilo mrtvorojenih 95, od živorojenih pa jih je še v zavodu umrlo 61, tako da znaša celotna izguba otrok 156, to je 7,4%. To število sicer ne presega znatno števila, ki jih izkazuje druge porodnišnice, vendar se bi dalo zmanjšati, ako bi zavod imel več prostora, boljše kurjavo in več izvežbanega strojniškega personala. Pri porodih je bilo treba v 367 primerih pomagati z večjimi operacijami.

Posebej je treba omeniti splave. V preteklem letu sicer umrljivost po splavu ni bila tako visoka kakor l. 1938, ko je umrlo 11 žen za posledicami splava, vendar izhaja vedno večja pomembnost splava iz dejstva, da se je število zopet znatno povečalo namram 1. 1938. Število se je dvignilo za 67. Ta porast je že sam na sebi velik, še bolj pa postane nevaren, če računamo s tem, koliko žen si s splavom trajno pokvari svoje zdravje.

Iz teh podatkov se da sklepati, da se v ženski bolnici najočitneje zrcalijo razmere, v katerih živi danes ljudstvo; ti podatki pa obenem dokazujejo, da bo treba tako zmanjšati ženske bolezni kakor tudi v njenem notranjem ustroju marsikaj zboljšati. Slejkoprej je zdravstvena stran materinstva najvažnejši medicinski problem sodobnosti.

Dobrotnik Kranja Ciril Pirc 75 letnik

Kranju je županoval nepretrgoma 15 let in mnogo je storil za njegov napredek

Kranj, 17. februarja. Danes praznuje v svojem domačem krogu 75. rojstni dan g. Ciril Pirc, katerega ime srečujemo ob vseh važnih dogodkih in zgodovini mesta Kranja od l. 1895 dalje. Še vedno čil in zdrav se vneto zanima za napredek in rast mesta, ki mu je županoval nepretrgoma 15 let in to v dobi, ko je mesto preživljalo preobrat in se pričelo industrializirati. Toda ne le v občinskem tudi v društvenem in političnem življenju se je vneto udeleževal in je bila vedno njegova ideja ali njegov nasvet vsled tehtnosti in preračunljivosti upoštevan. Prav zaradi tega je zavzemal vodilna mesta v najrazličnejših društvi od kulturnih do gospodarskih.



Jubilant je bil vedno zaveden narodnjak in odločen pripadnik naprednih idej. V javno življenje je posegel v času, ko se je še v veliki meri meškatarilo in tudi uradovale v tujem jeziku. Toda mladi so na Dunaju že vneto delali, med njimi je bil tudi Pirc, in ko se je zaradi očetove smrti moral vrniti kot absolvirani pravnik, se je njegovemu delovanju poznala želja naše takratne mladine, ki je študirala v cesarskem mestu. Z l. 1901 je bil izvoljen za deželnega poslanca in ostal je na tem me-

stu do l. 1912. Kot poslanec je skrbel, da je bil domači kraj v dovoljni meri upoštevan in je dosegel zgraditev vodovoda in novega mostu preko Save. Vneto se je zavzemal za zgraditev tržiške železnice in ponovno utemeljeval potrebo po zvezni s Trzinom. V 40-letnem delu kot občinski odbornik in svetovalec je poskrbel za priključitev Gasteja in Gorenje Save k mestu in obenem za naselitev industrije, ki je kraju dala novi impulz v gospodarskem življenju. Velike so tudi njegove zasluge za ustanovitve tekstilne šole, katere namen je, da vzgaja domače strokovnjake.

V tem času se je preuredilo mesto in bližnja okolica in pričelo se je s prepotrebno kanalizacijo. Poleg »rotovž« je bila na predlog jubilanta kupljena in pozneje tudi po nasvetih mojstra Flečnika restavrirana nova občinska hiša. S ponovno izvolitvijo za župana je bilo pripravljen obilo dela, ki ga je zahtevala vsa ta dela. Zal ni bilo mogoče ostvariti celotnega načrta, ker je opozicija

onemogočila izvedbo. Vendar so bila izvršena tudi v tem času po zaslugi g. Pirc izredno važna dela. Z izdatno podporo občine je bil kljub pritožbam nekaterih, zgrajen »Zdravstveni dom« OUZD, občina je kupila posestvo Prevalo in izgotovila načrte za novo osnovno šolo in kopalnice. Kako nespametno in ne glede na koristi celokupne občine, je ovirala delo opozicija, se jasno vidi v prekinitvi del za kopalnice na prej določenem mestu in v izbiri novega prostora, ne oziroma se na stroške za pričetka dela. Toda strast je šla vedno preko meja. G. Pirc Ciril je lahko brez te užil priznanje za neselobno delo in ni čuda, če ga še danes vsi cenijo in spoštujejo prav zaradi uspehov na občini.

Kako občudovano je bilo njegovo delo in kako zaslužen mož je bil župan g. Ciril Pirc pa nam kažejo številni odlikovanja, med njimi najvišje, red Jugoslovske krone II. stop. in imenovanja za častnega meščana, ustanovnega člana Sokola, častnega člana Narodne čitalnice in gasilske čete v Kranju. Številnim političnim, društvenim in gospodarskim sodelovalcem se pridružujemo ob jubileju tudi mi s iskreno željo, da bi g. Pirc še nadalje zdrav in svež preživljal zadovoljna leta v svojem mestu, kateremu je posvetil toliko truda, ljubezni in mladeniške čilosti.

Čuvarji naše severne meje so odlični smučarji

Od 13. do 16. t. m. so bile na Jezerskem smučarske tekme naših graničarjev

Kranj, 17. februarja. V dneh od 13. do 16. februarja so se vršile že tretje smučarske tekme 15 pododseka granične trupe na Jezerskem. Idealne snežne razmere, odlični tereni, predvsem pa dobra izvežbanost tekmovalcev, so omogočili izvrstne rezultate. Zvesti čuvarji naše meje so pokazali, da so zmorni v vsakem vremenu, tudi v najslabših snežnih razmerah voditi uspešno nadzorovanje meje ki poteka dostikrat po goratem. Skoraj nepretrgoma in v nemarnem terenu, katerega mora obvladati le dobro izvežban smučar.

Tekmovanje je vodil komandant pododseka g. podpolkovnik Miladin Gajić, ki je s smotno razporeditvijo tekmovalcev in uredivanju tekmovalnih psov poskrbel, da so tekme potekle precizno in brezhibno in da se je dalo na podlagi rezultatov sklepati o napredku oziroma izvežbanosti graničarjev. Nadaljevali tehnično osobe so tvorili: komandir čete g. kapitan Konstantin Milutinović, ki je znal vedno ceniti potrebo smučarstva v naši vojski in nadalje vodnika poročnika g. Fanton Ferlo in Dobrovič Marko. Tekme so se pričele 13. februarja s tekmo na 18 km na srednje težki alpski progi. Nastopilo je 15 tekmoalcev na cili prišlo 14. Prvi je bil Pantovč Jovan s časom 1.27. 2. Živković 1.35. 3. Perišić 1.37. V splošnem so dosegli tekmovalci zelo dobre čase 14. februarja so bile šifetne tekme 4x12,5 km. Prva štafeta je pretekla 50 km dolžino v času 6.05. II. v 6.08. Najboljši čas v odseku pa je bil 1.15. 15. februarja je bilo tekmovanje v alpski kombinaciji. Smuk je vodil z državne meje na Jezerskem vrhu do Sturaja. Nastopilo je 13 tekmovalcev na cili so prišli vsi Najboljši je bil Pantovč s časom 3.36. 2. Mitrovič 3.38. 3. Djordje 3.41. Pooldne se je vršilo na idealnem terenu tekmovanje v salomu pri katerem je nastopilo 12 vojakov-graničarjev. Prvo mesto je zasedel Djordje 1.11. 2. Pantovč 1.12. 3. Milošević 1.17. V alpski kombinaciji je zasedel prvo mesto Pantovč z 99,5 točkami. 2. Djordje z 98,8 točkami. 3. Pavlovič z 93,2 točkami. V četrtek 16. februarja se

je to uspelo smučarsko tekmovanje graničarjev zaključilo s tek na carol na 25 km s streljanjem pri katerem so pokazali naši branilci meje, da so vzdržni smučarji in najboljši strelci v državi.

Da niso bile to običajne tekme v smuku nam kažejo vsakodnevna tekmovanja v vseh mogočih disciplinah, ki zahtevajo od vojakov-smučarja izredno močno naravo in izvežbanost. Tekmovanja so pokazala, da so naši graničarji kos težkim nalogam in da jim lahko zaupamo, da bodo naše meje tudi v snegu varne.

Iz Kranja

— SK KRANJ obvešča članstvo, da se vrši redni občni zbor drevi ob 20. uri v Narodnem domu in ne na »Stari pošti« kot je bilo to pomotoma javljeno. Zbor se vrši v posvetovalnici z istim dnevnim redom.

— Sokolsko društvo v Strážšcu priredi danes zvečer ob 20. uri in v nedeljo 18. t. m. ob 17. uri v Sokolskem domu burko v 3 del. »Mali oglaš«. Kdor se želi nasmejati, naj pride pogledat, ne bo mu žal.

— 1078 brezposelnih ima v evidenci Borza dela v Kranju. Kakor smo poročali prejšnji mesec se število brezposelnih čedalje večja in je naraslo od zadnjega meseca za 520. Vse kaže, da se bo tudi v februarju dvignilo za ponovnih 500. Že do 15. t. m. se je javilo namreč zopet 120 brezposelnih. Brezposelnih se rekrutiralo največ iz sezonskih in tovarniških delavcev. Dosedaj ni še nobenih izjav o zaposlitvi. Takoj dobijo delo le 3 kuharice, 1 mlada sobarica, 2 hlanca in 5 kmetijskih delcev.

— Po večini nekaj rednih prireditev. Prva vsakega odlična prireditev je razstava hrvatskega slikarja M. M. Uzorina, ki je pod okriljem »Ljudske univerze« razstavil v našem mestu kolektiv akvarelov, ki se zlasti odlikujejo po izrednem doetmanju barv. Akvareli nam prikazujejo o naglici, v kateri so bili izdelani, a prav to omogoča umetniku zaletite trenutnih refleksov, katero mojstrsko obdela Olla kažejo umrjenost in izredno izdelavo. So živo nar-

sprotje pestrih barv akvarelov. Razstava bi zaslužila večjo pozornost. V sredo bomo imeli zopet priliko slišati »Ljubljanski Zvon«, ki priredi koncert Prelgovih skladb. Nastopil bo mešani ženski in moški zbor, pa tudi solisti. Upajmo da bo to pot malo več zanimanja za koncert kot običajno. Menda nam pripravila tudi »Nar. čitalnica« presenečenje in sicer v dramski umetnosti. V prihodnjih dneh bomo imeli priliko občudovati Cankarjevo komedijo »Za narodov blago«. Vsekakor veselo iznenađenje za ljubitelje bosnijske Talije, da vidijo v ponavi tujih avtoriev na domačih tleh, domačega pisca in to celo Cankarja.

— Že drugič v letošnji zimi sta zamrznila Kokra in Sava v Maledževem kanalu. Kar se je pripetilo zadnjič leta 1929. Letos pa bomo zabeležili rekord tudi v mrazu, kajti v četrtek ponoči je padla temperatura na -29 C. Takega mraza ne pomnilo še nikdar v Ljudi.

— Kino v Strážšcu predvaja v soboto in nedeljo ob običajnih urah film »Fra Diavolo« s Stanliom in Olimom.

— Bžurno službo zdravniško OUZD ima v nedeljo 18. t. m. g. dr. Vrhniak Vinko. — Občevalstva vrhna nesrča v Jugoslovenskih tvernicah gume v Kranju. Pri vskladičenju gumijevih zmesi je bil v petek zaplenjen skupno z drugimi tovarnišnimi t. m. doleteti delavec Leopold Urm iz Strážšca. Naenkrat se je na pomili kup in zmesi so zasule Urmova. Dobil je notranje poškodbe in prejelati so ga morali v ljubljansko bolnico.

Iz Železnikov

— Kaj je v gledanju novega šolskega poslopja? Zvedeli smo, da ima občina namen zgraditi novo šolsko poslopje. Že pred 8 leti je komisija izdelala načrt ter izbrala in omenila prostor. V ta namen so se vršila zbiranja, ki pa do sedaj še niso prinesla nič pozitivnega. O tem se je mnogo razpravljalo, toda vse je ostalo pri samih lepih mislih in obljubah. Neračunljivo nam je, kaj jih ovira, da ne pridejo z delom. Kako se more rečno vršiti pouk, če enotnega šolskega poslopja sploh ni, temveč so razredni porazdeljeni v dveh poslopijih in sicer v prvotni dvorazredni šoli in v priložni občinskega poslopja. Razen tega so prostori, kjer se vrši pouk zaradi vlažnosti nezdravi in premajhni. Ti nedostaki nam dovolj povedo, da je nova šola neobhodno potrebna. Baje hočejo zgraditi nov občinski dom, dasi staro poslopje ustreza v glavnem vsem potrebam. Če se sedaj v to stvar zamislimo in objektivno presodimo, bomo prišli do zaključka, da je bolj pametno in edino pravilno, da občina zaenkrat opusti to misel, ki ni neobhodno potrebna ampak naj vložijo vse sile in napore za zgradbo nove šole, ki nam bo obenem v pomoč.

Karol Vidmar pri Abrahamu

Ljubljana, 17. februarja.

Včeraj je minilo 50 let, kar se je rodil znani in uveljavljeni pekovski mojster ter poslovnik g. Vidmar Karol, ki ima svojo znano pekarijo na Cesti 29. oktobra — Rimski cesti, kjer že uspešno v svoji stroki samostojno obratuje hkrati z življenjskim jubilejem 21 let samostojnega izvrševanja pekovskih obrti.



Včeraj pred 50 leti se je rodil v kmečki družini v bližini Mirne na Dolenjskem ter kot član številne družine z brati in sestrami, odšel je z rojaki v Ljubljano, kjer se je izučil in tudi ves čas ostal, z izjemo vojnih let. Petdesetletnik se udeležuje zelo aktivno v svojih strokovnih organizacijah, kjer je predsednik skoro najstarejšega društva v Ljubljani Pekovskega društva, ki je znano socialno društvo stroke. Poleg stanovskih društev tudi uspešno deluje v ostalih obrtniških organizacijah, kjer zavzema vidna mesta ter se tudi pozna povsod njegova prisotnost, tako v Zadrugi in društvu DJO ter drugih obrtniških ustanovah, saj je tu-

di že ves čas kar obstoja Zanatska banka podružnica v Ljubljani. Član poslovnega odbora in njen podpredsednik. Kakor uspešno deluje v obrtniških organizacijah, tako se tudi živo zanima, sledi in sodeluje v ostalih organizacijah, kakor pri Sokolu Ljubljana II., Gospodarskem in izobraževalnem društvu za Dvorski kraj itd., saj je njegova beseda vedno na mestu in so njegovi nasveti ter predloži povsod upoštevani.

Uveljavnemu obrtniku ter javnemu delavcu naše najiskrenejši čestitke k življenjskemu jubileju z željo, da bi še mnogo let uspešno ter v zdravju deloval za občo korist, svojo stroko in stan, kar se zrcali iz vsega njegovega dela dole. Naj dr. Karol, ki se je danes srečal z Abrahamom, ne zameri, če smo mu napisali te vrstice, saj je dolžnost, da se spomnimo moža-obrtnika, ki je svoje sposobnosti vedno rade volje stavil na razpolago slovečnosti, kakršnih mož je prav med obrtniki zelo malo. Kot našemu dolgoletnemu naročniku pa še posebej čestitamo, z željo, da bi ostal tako še dolgo zvesto ob strani soproge g. Ivanke in napredne javnosti.



Iz Kamnika

— Sokolske smučarske in skakalne tekme. Kamniško sokolsko okrožje priredi v nedeljo 18. t. m. v Kamniku smučarske in skakalne tekme. Dopoldne ob 10.10 se prične tekmovanje v teku za člane, naraščaj in deco. Start bo pri žel. postaji Kamnik mesto, cilj pa bo na Klancu pri sponzorski tipt. — Popoldne ob 3. se prične skakalne tekme, ki jih priredi Kamniško sokolsko okrožje skupno s SK Kamnikom. — Za te tekme vlada že sedaj v Kamniku veliko zanimanje in utegne to biti najbolj zanimiva prireditev v tej zimi v Kamniku. — Vso izvedbo ima v rokah Sokolsko društvo Kamnik, za popoldanske skakalne tekme pa skupno s SK Kamnikom. — Sokoli in sportniki, v nedeljo na svidenje!

— Krajevni odbor društva Radečke križa ima svojo redni letni občni zbor v nedeljo, dne 18. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani Gastejskega doma v Kamniku. — Člani, pa tudi ostali iskreno vabljeni!

— Narodna čitalnica je imela v sredo redni letni občni zbor, ki je pričel kako peša in gine zanimanje za društvo, ki je imelo nekč v naši narodni zgodovini velik pomen in bilo delno velike pozornosti. Skoro brez vsake udeležbe članstva se prisotni gg. odborci podali svoja poročila. Poleg poročila 70-letnice so priredili še običajne vsakoletne prireditve. Finančni efekt prireditev je bil precej bogati kot prejšnja leta. Vso pažnjo pa je odbor posvečal tudi oskrbi in vzdrževanju »Društvenega doma«. Pri volitvah je ostal ves odbor isti kot lani. — Ker se pri slučajnostih ni nihče javil k besedi, je zaključil predsednik g. Skala skupščino.

Iz Radeč

— Huda zima. To pot se je uresničila vremenska napoved. V noči od srede na četrtek se je nebo zjasnilo. Pričnil je mraz, kakršen je bil v zimi leta 1929. Tedaj smo imeli največ 25 stopinj pod ničlo, v četrtek jutraj pa jih je bilo 24. Verjetno pa je, da je bilo v krajih ob Savi, kjer biha vedno mrzel veter ali buria, še mnogo več mraza. Ubogi so oni, ki nimajo dovolj kurjave, ker niso računali s tako hudo zimo. V šoli je zaradi mraza manjkalo nad polovico otrok, zlasti onih, ki imajo dolgo pot do šole. Nekateri malčki pa, ki so kljub temu prišli, so bili vsi premrženi, kar ni čuda, ker so prebavili običajni in obuti. Mnogo je otrok, ki trpe za ozeblinami iz katerih se cedi gnoj. Ti so res pravi siromaki, ki potrebujejo zdravniške nege. Zdravilo na se kaže z domačimi zdravili. Toplo vodo mešamo s hrastovo zavrelico, v kateri držo po Jva- do trikrat na dan ozeble noge, rane pa izpirajo z arnikovo tinkturo. Baje so uspehi zadovoljivi. — Podoba je, da mraza še ne bo konec. Zato sporečamo prizadetim staršem, ki pošiljajo malčke iz daljnih krajev v šolo, da so šolske zamude, ki nastajajo zaradi vremenskih nepravil, po zakonu opravičene ter kot take nimajo nikakih posledic pri šolskem napredku.

— Odprta noč in dan so graba vrata. V sredo je na kratki bolezni umrl 75 letni Sotlar Alojzij, znan po Radečah kot Grilov Lojze. Stanoval je v svoji hiši, ki si jo je postavil sam na vrtnarskem zemljišču poleg šole. Bil je vdovec. Umrli sta mu dve ženi in dva otroka. Dasi je bil siromašen, je bil dobrega srca. Naj mu bo zemlja lahka!

— Pobega učenka II. razreda višje ljudske šole v Radečah Kmetič Slavka je prišla sama domov. Te dni smo poročali, da je včeraj teden zvečer nenadoma pobegnila z doma 13 letna učenka Kmetič Slavka. Ki hodi v II. razred višje ljudske šole v Radečah. Ker se ni vrnila domov, so bili njeni starši v skrbhe. Njen oče g. Pleterški Franc je o begu svoje pastorko obvestil razrednega učitelja. Ker je ni bilo tudi v šolo, je g. Pleterški prijavil beg svoje pastorko orožniški postaji v Radečah. Nemalo začudena pa sta bila danes teden oči in mati ko sta našla svojo pastorko, odnosno hčerko — doma. Na vprašanje, zakaj je pobegnila z doma, je izjavila, da jo je mati pokarala. Med begom je bila pri sosedovih, kjer so ji dali hrane in nudili prenočišče.

8 filmskega platna

— Kino Matka: Angeli garjevil lie. S lutim realizmom je režiser Kertez prikazal v tem filmu najstrašnejše dogodke iz življenja gangsterja Rockija. Videi smo že mnogo gangsterskih filmov, toda tako neposredno kot v tem še nismo doživeli vest sijaj in bečo življenjske usode človeka, ki ima izrazito zločinskih nrv. Naravnost rafinirana sredstva je režiser uporabljal za predčrtov mišljenja in čustvovanja zločinca, ki ima samo enega dolega prijatelja, in sicer tovarša iz mladosti let, s katerim se je potepal po zločinski četrti velikega mesta in s katerim je kradel, a ta tovarš je postal duhovnik, dočim je sam postal nekakšen kralj gangsterjev. V šjo vrednost kot jo imajo gangsterski filmi običajno daje temu filmu vloga zločinčevega prijatelja duhovnika, ki bi rad rešil končno vsaj brezdomce, ki obožujejo Rockija kot junaka. Iskrica poštenje duše zablisti v zločinu, preden ga privežejo na električni stol. Morla je na smrt obsojeni zločinec naredil uslugo svojemu prijatelju duhovniku in je hlinil strahopetstvo pred usmrčenjem, morla je hotel rešiti pred enako usodo svoje mlade padlaše, morda pa je v resnici postal strahopetec, ko je prošil za milost, preden je bil usmrčen. Naj velja ta ali ona možnost, vsekakor je njegova zadnja kretnja vplivala pozitivno na brezdomce, ki so ga oboževali kot junaka. Dovišena je igra vseh igralcev. Skoraj grozoten je film, toda na nekatere probleme socialne, pravne in etične narave pokaže in mu prav to daje posebno vrednost.

Iz Krškega

— Se nekaj besed o ostavki cestnega odbora. Kakor smo že včeraj kratko poročali, je sreski cestni odbor v Krškem odstopil. Banska uprava je vzela edstov na znanje in vse odbornike z načelnikom g. Vodopivec razrešila njihovih funkcij ter imenovala dr. Jul. Murda za gerenta, dokler ne bo izvoljen nov cestni odbor. Dočim bodo stari člani do volitev še nadalje opravljali svoje posle. Iz odbora sta izpadla krški župan g. Lazarini in bivši načelnik g. Vodopivec. Pričakuemo, da bo začasni odbor z načelnikom dr. Murgom vodil poverjene posle v redu in pri izvrševanju dolžnosti gledal je na gospodarske koristi in potrebe obširnega krškega srezu. Pri tej priliki izražamo željo, da bi se vsa započeta in napol izvršena dela de la tudi dovršila.

— Silen mraz, ki je pritnil zadnje dni je prišil divjad, da se je preselila v bližino selišč. Tako so v petek ušli v samem mestu dihuria, ki se je zatekel v cestni kanal. Ob banovinski cesti Krško - Kostanjevica so začeli obideti vse mlade nasade prav tako pa povzročalo veliko škodo po sadovnjakih. Sicer pa ni čuda, saj je zavladala po vsem Posavju prava sibirski zima. V četrtek jutraj je kazal tolmoler 23,4 pod ničlo, dočim nekateri trde, da je dosegel na postaji, ki stoji na odrtom prostoru, preko -27 stopinj. Takega mraza ljudstvo ne pomni že leta in leta.

— Trgovce opozarjamo na razglas odbora za pobijanje dražine, ki je izdal maksimalni cenik najvažnejših potrebščin in ki mora biti nabit na vidnem mestu v vsakem lokalni. Prav tako opozarjamo vse gostilničarje na maksimalni cenik, katerega je izdalo sresko načelstvo v svrhu nospeljanja tujkega prometa. Tudi zanj veljajo ista določila.

— Vse prijatelje kraljevske igre opozarjamo na prvenstveno tekmo, ki jo odigra šahovska sekcija športnega kluba Krško s šahovskih klubov iz Radeč. Radčani so bili še vedno odlični nasprotniki, ki ga nikakor ne gre podcenjevati. Tudi domačini so se pripravili, saj gre to pot za točko. Turnir se bo odigral v nedeljo popoldne v gostilni pri Jermanu.

Križanka

1	2	3	4	5	6
	7		8		
9				10	
	11	12	13		
14	15	16		17	
18				19	
20		21	22	23	
	24			25	
26				27	
	28	29	30		
31			32		

Pomen besed

Vodoravno: 1. drevo, ki daje zelo trd les. 4. pripadnik divjega prednjazjakega naroda. 7. redovnik. 9. sport (tjuka), 10. pogojni veznik. 11. vrsta pripovednega spisa. 14. osebnai zaimek. 16. mlečni proizvod. 17. pijska starih Slovanov. 18. kemični element. 19. osebnai zaimek. 20. glasbena nota. 21. filmski komik. 23. inicijale slovenskega pisatelja. 24. sklon. 26. števniki. 27. bivaljčice Adama in Eve. 28. vrsta peska. 31. moško ime. 32. del njeve. Navpično: 1. ruski pisatelj. 2. poglavar arabskih plemen. 3. nikalnica. 4. ozračni zaimek. 5. telesni okrasek. 6. rimski cesar. 8. sklon. 12. del voza. 13. ploskovna mera. 15. del obraza. 17. osebnai zaimek. 21. veznik. 22. osebnai zaimek. 24. prislov kraja. 25. zlojed. 29. veznik. 30. veznik.

Rešitev križanke, objavljene danes teden

Vodoravno: 1. helioskop. 8. one. 9 onl. 10. tank. 12. slon. 13. Avala. 15. Lu (lutejci). 17. ara. 18. aa. 19. sir. 20. mak. 21. pa. 22. Nin. 24. oh. 26. senik. 28. štor. 30. kura. 32. ter. 34. lan. 35. akademija. Navpično: 1. hotel. 2. ena. 3. Lena. 4. on. 5. Kola. 6. ono. 7. pinja. 11. Kvarner. 12. slavniki. 14. ar. 16. USA. 18. ako. 21. pošta. 23. in. 25. hrana. 26. Sora. 27. kau. 29. tek. 31. raj. 33. ne.

V SOLI

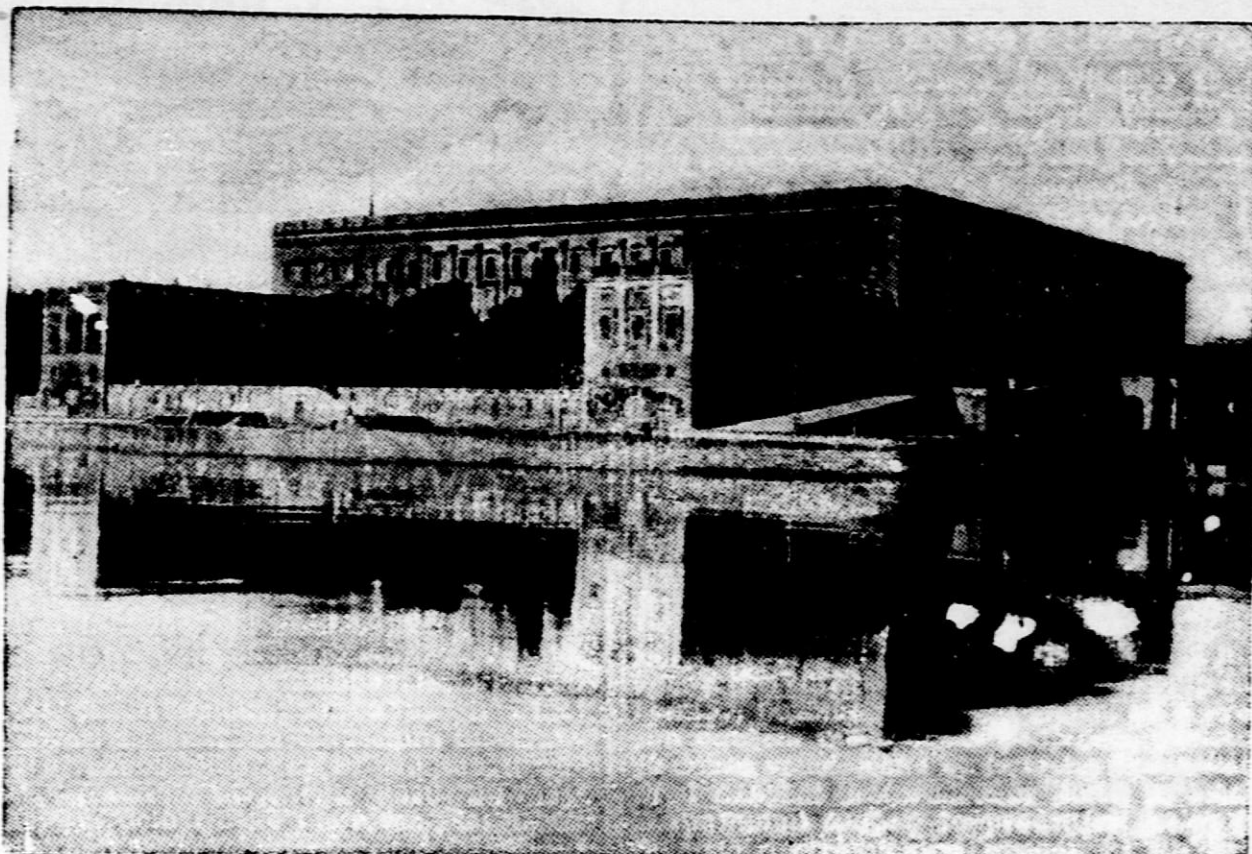
Učitelj: Jurček, kolikokrat sem ti že rekel, da moraš hoditi v šolo pravočasno! — Tega pa nisem šol, gospod učitelj!

Trgovina, obrt in industrija — Danes bo zasedanje zaključeno

jeseni po telesih preugrelih konj, ki si se jih usmili s kratkim oddihom.

Stockholm — Benetke severa

Tujski promet v švedski prestolnici je zelo živahen — Stockholm poseti letno 100.000 tujcev



Kraljevska palača v Stockholmu

Lani v juniju je bil v švedski prestolnici Stockholmu mednarodni kongres za gradnjo mest in stanovanj. Udeležili se ga je tudi zastopnik Prage ing. dr. Vaneček, višji tehnični svetnik in docent za gradnjo mest na češki tehnični v Pragi. Pozneje je dr. Vaneček predaval o svojih vtisih s kongresa v Stockholmu in iz njegovega predavanja posnemamo nekaj zanimivih podatkov.

Stockholmu po pravici pravijo Benetke

severa, saj ima krasno lego, vse udobnosti za turiste, mnogo zbirke in muzejev. Tujski promet v švedski prestolnici je zelo živahen, saj poseti Stockholm letno okrog 100.000 tujcev. To jasno priča, kako daleč gre sloves švedske prestolnice, zaračene ob starem križišču trgovskih cest ob izlivu Nalarskega jezera. Stockholm šteje 570.000 prebivalcev. Malo je na svetu mest, kjer bi ljudje živeli tako dolgo, kakor v Stockholmu. Statistični podatki nam povedo, da

potroši boljši delavec ali srednji uradnik dobro tretjino svojih dohodkov za potovanja, zabavo, sport in knjige.

Stockholm nima izrazitega proletarskega okraja, dasi so stanovanja večinoma majhna, dobra tretjina stanovanj obsega samo sobo in kuhinjo. Ker so pa družine majhne, pride skoraj na vsakega prebivalca ena soba. Stockholm nima starh hiš kajti 47 odstotkov vseh hiš je bilo zgrajenih po letu 1920. Od začetka tekčega stoletja kupuje mesto zemljišča v gradbene svrhe, stavišče pa ne prodaja, temveč jih samo daje v najem. Mesto samo tudi ne gradi stanovanjskih hiš, temveč to prepušča zasebnikom in raznim javnim stavbnim podjetnikom.

Tako je nastal v okolici Stockholma velik okraj vil, kjer stanuje blizu 60.000 ljudi. Da bi si lahko zgradili hišice tudi siromašnejši ljudje, je bila pokrenjena akcija malih hišic. Zadoštuje, da ima človek nekaj stotnikov, drugo delo na opravi sam s svojo rodbino, mesto mu da na razpolago stavbišče in posojilo do 90 odstotkov. Da bi preskrbeli večja stanovanja rodbinam, ki imajo mnogo otrok, so ustvarili pred štirimi leti državni domarni zavod, ki daje za gradnjo takih večjih stanovanjskih hiš občinam posojila do 95 odstotkov. Toda občina mora dati za take stanovanjske hiše stavbišče brezplačno.

Stockholm sam ne gradi stanovanjskih hiš, pač pa lamči za posojilo v ta namen ustanovljenih dveh zavodov. Tako je bilo doseženo znižanje obrestne mere na 2,5%. Za več na plača država rodbinam z večjim številom otrok en del naložnine. Posebno poglavje je na Švedskem stavbno zadruštvo, ki je s stavbnimi hranilnicami vsaki občini močna opora in prava za živahno gradbeno delavnost. Stockholm torej lahko po pravici imenujemo srečno mesto.

Ali se da jecjavost izlečiti?

Kaj pravi o tem šef oddelka za bolezni govora, glasu in sluha pri češki ušesni kliniki dr. Seemann

V pogovoru z novinarji se je šef oddelka za hube jezika, glasu in sluha na češki ušesni kliniki prof. dr. Miloslav Seemann dotaknil zanimivega vprašanja ali je jecjavost ozdravljiva. Naprej se ga novinarji vprašali, kako nastane jecjavost, kakšni so njeni vzroki in spremenljivi pojavi in profesor je odgovoril:

Jecjavost lahko imenujemo nevrozo govora. Pojavlja se pri ljudeh, obremenjenih nevrotično z bolezensko afektivnostjo. Kaže se tako, da človek ne more glasno govoriti, da se mu tekoča govorica trga ali pa da ponavlja nekatere glasneke omejeno zloge. Bolnik ima občutek, da gotovih besed ali glasnikov ne more izgovoriti in skuša to napako odstraniti tako da napenja glasnice. Pri tem stiska ustne, napenja pa tudi dihalno in goltalsko mišičevje. Jecjavost skuša na vse načine premagati ovire pri govoru in pomaga si z različnimi komplimentiranimi kretnjami, včasih zelo izrazitimi. Med govorom stresa glavo, mežika, potiska jezik iz ust, včasih tudi tepta, maha z rokami, poskakuje itd.

Jecjavost ni prirojena. Prirojeno je samo nagnjenost k jecjavosti. Dar govora se v začetku razvija normalno. Prvi znaki jecjavosti se pojavijo največkrat med tretjim in petim letom. Lahko pa nastopi jecjavost tudi v poznejših letih. V dobri tretjini primerov nastane jecjavost na dedni podlagi bodisi, da jo podeduje otrok po očetu ali materi obojema po njunih prednikih. Poznamo primere, ko sem ugotovil jecjavost že v tretjem pokolenju.

Povzročilni momenti pri disponiranih otrocih so različni. Navadno se otrok prestraši in tako začne jecjati. Miklavž s parklji lahko postane otroku usoden. Isto velja za hudega psa, katerega se lahko otrok silno ustraši. Z vsjo odločnostjo moramo pobiti grdo navado pestunji, ki na vse moguče načine strašijo porodne otroke. Pri odraslih ljudeh se jecjavost nenadoma pojavi pri razburljivih življenjih, po silnem trpljenju ali avtomobilski nesreči in sploh nenadnih katastrofah. Sem spadajo tudi težke rane v vojni ali če zasuje voljaka granata na bojišču in podobna strašna doživetja. Tudi po nalezljivih otroških boleznih, ki jih spremlja huda mrzlica, se lahko pojavi jecjavost.

Ali je jecjavost ozdravljiva in kako jo lečite vi gospod profesor?

Da jecjavost je ozdravljiva, toda zdravljenje ne smemo poveriti lajkam, kakor jim ne smemo poveriti zdravljenja drugih nevroz. Zdravljenje obstoja iz večanj v samsa sebe. Odstraniti je treba ozdravili. Bolniku dajemo pomirjiva sred-

stva, s katerimi se omili bolezenska razdraženost živcev in veliko razburjenje. Jecjavost je treba vrniti samozavesti in zaupanju v samega sebe. Odstraniti je treba občutek manjvrednosti. Jecjavost je treba pokazati kako lahko in mora pravno govoriti. V njem moramo vzgojiti vse ušesne zmožnosti, kar jih potrebuje pri govoru n.p. naglo združevanje preustav, porovnilno pripravljenost, sposobnost pripovedovati o dogodkih in doživetjih, itd.

Pri nadaljnjem zdravljenju si zdravnik pridrži stalno nadzorstvo. Potem pridejo na vrsto vprašanja iz praktičnega življenja. Telefoniranje ali kupovanje voznega listka je tipična ovira jecjavosti. To se da psihološko lahko popraviti. V takih primerih mora jecjavost govoriti takoj, brez priprave, ker mu stoji za hrbtom drugi ljudje in ker se iz tega razvijejo težke omejitve. Če pustimo jecjavost čitati na glas, začne zavijati oči najmanj en stavek naprej in gotovo bo našel besedo, o kateri točno ve ali pa se boji, da jo ne bo izgovoril brez jecjavosti. Ta predstava zadoštuje, da nastopi jecjavost. Velik problem v življenju jecjavost so njegovi predstojniki. Če govori s predstojnikom jecjavost, redno pa jecja, če govori s podrejenimi.

Pri tem je zanimivo, da so jecjavost nadarjeni. Jecjavost začnemo lečiti tako, da vzbujamo v njem samozavest, da ubijemo v njem občutek manjvrednosti. Zlasti pa moramo najprej poučiti starše in vzgojitelje jecjavostnih otrok. Učitelj bi se ne smel nikoli pred razredom posmehovati jecjavostnemu otroku ali pa se jeziti nanj zaradi njegove hibe. Isto velja za vsako drugo priložnost. Ne norčujemo se iz slepec in hromih ljudi, iz jecjavost pa kaj radi. V Angliji je z zakonom prepovedano javno posmehovati jecjavost. Tudi nemški radio je ugodil zahtevi pristojnih krogov in črtal s svojih programov posmehovanje jecjavosti. Isto je storila večina gledališč.

Neobhodno potrebno je izogniti se vsemu, kar kaže jecjavostnemu otroku, da ga opazujemo. Ne smemo ga karati, ne zahtevati od njega, da bi jecjavost besedo ponovil. Kaznovati ga zato je nesmiselno in škodljivo. Posmehovanje jecjavosti je nedopustno. Če opazijo starši, da je začel otrok po kakem dogodku zelo slabo govoriti, naj se obrnejo takoj na zdravnika, otroka samsa pa ne smejo opozarjati na to.

Odrasle jecjavosti moramo razlikovati jecjavosti podobne motnje v govoru, ki nastanejo na podlagi organskega obolenja osrednjega živčevja, recimo po epidemnem vnetju možganov ali tudi po poškodbah govornih centrov, kot posledici kravatitve ali poškodbe možganov. Jecjavost lahko nastane tudi kot znak histerije.

zraku in da visi neposredno nad valovi. Na obeh koncih je ograja naslonjena na skale, ki je z njihovimi gredi ograjena kakor z ogromnimi mejniki. Severna pečina ima zlasti umetno podobo. Če se nasloni človek v njeni senci s komolci na konec balustrade, lahko opazuje njen nazobčani greben, segajoč tja doli v morske valove, ali pa lahko upre svoj pogled neposredno doli na strme pečine, kjer gnezdijo morske ptice.

Na tem kraju je nizka obala sama skala gledana navzgor črna sredi večini belih pen. In iz tega brezdnja se neprestano razlega šumenje morja zdaj tiho in enolično, kakor pestunina pesem, zdaj zopet bobneče in šumeče.

Šumenje morskih valov ni bilo še nikoli tako nežno kakor tistega junijskega dopoldne, ko ga je prišla poslušat Michelina. Solnce je sijalo, bretonsko morje je bilo svilen modro. Jadrna ribiških čolnov so ga bila posejala z drobnimi žoltnimi trikotniki, toda navzlic vsej lepoti tega trenutka se je razprostirala pod nebom otožnost neskončnega prostora, ki daje mornarjem očem tako resen izraz, razprostirala se je tja do obzorja, kjer nima nobena stvar konca.

Michelina je stopila k ograji. Nad glavo, pokrito s slamnikom, je držala bel solnčnik. Tudi njena obleka je bila bela. Če bi bil mogel hoditi človek po tej grozni obali, bi bil videl, kako se njena ljubka postava odraža od temnih tal. Pogledom iz parka je zakrivala zadnja granitna pečina.

Komaj je Michelina ošinila s pogledom ta dobro znani ji čarobni prizor, se je zdržila in zamolklo

gnetična, temveč električna polja. S tem je bilo izdelovanje elektronskih mikroskopov bistveno poenostavljeno, kajti novi aparat deluje ne glede na kolebanje napetosti, razen tega pa omogoča še razna druga poenostavljenja. Elektronski mikroskop bo torej dostopen tudi manjšim znanstvenim zavodom. Novi mikroskop deluje z nape-

lostjo 40 do 50 voltov, ki jo proizvaja transformator kakor pri röntgenskih aparatih. Z elektronsko napravo se poveča sila 5.000 krat. Slika se potem poveča še optično, tako da lahko dobimo slike, ki povečajo opazovani predmet 90.000 krat. Održa se torej novo polje za opazovanje bakterij.

Finščina je zanimiva, toda težka

Finskemu sorodna jezika sta estonsčina in nekoliko madžarsčina

Poročila z rusko-finskega bojišča nam prinašajo različna finska imena, ki nam kažejo, kakšen je in kako se piše finški jezik in ki nas obojuje silijo, da se informiramo, kako se taka imena izgovarjajo. Kar se tiče izgovarjave, je stvar zelo enostavna. Vse se bere tako, kakor se piše, samo dvojni samoglasniki se izgovarjajo dolgo. Tako na primer Viipuri vtipi. Drugače se pa zdi vsakomur, kdor se le malo zanima za jezike, da se končajo vsa finska imena s samoglasniki kakor italijanska in da ni v njih nobene težavne skupine samoglasnikov, tako da so blagovestna. Zelo zanimivo je tudi, da v nobeni finški besedi ne najdemo soglasnikov b, c, č, f, s, z in ž. Finska abeceda se začneja a, d, e, g, h in ima samo 21 črk. Vsem tem posebnostim so bile prilagode tudi vse tujke, ki jih je finščina prevzela tako iz nemščine, švedščine in deloma tudi iz ruščine. Tujke so se v finščini tako izpremenile, da jih ni mogoče v finščini spoznati. Viipuri je prvotno ime mesta Viborg (izg. viorj). Šola se imenuje finsko koulu, častnik usperi, tobak tupakko, žilca lusikka (iz ruščine ložka), čevljar suutari (iz nemščine Schuster), sosed naupuri (Nachbar), klop penkki (Bank) in podobno.

Finščina je sorodna estonsčina, nekoliko pa tudi madžarsčina. Sorodstvo med finščino in madžarsčino je samo v tem, da spadata oba jezika k ugrofinski jezi. Da sta aglutinirajoča jezika in da se v obeh uveljavlja tako imenovana vokalna harmonija. Prvo pomeni, da se tudi mnoge druge slovnične oblike kakor v drugih jezikih,

rečno prisvajanje ali določanje mesta izražajo s končnicami, priključenimi k osnovnemu imenu. Tako nastane več oblik, sklonov, kakor jih imajo drugi jeziki. V celoti pozna finščina 15 sklonov. Recimo dvor ali dvorec se imenuje v finščini talo, moj dvor se izraža z eno besedo taloni, tvoj dvor talosi, na dvoru talossa, z dvora talosta. Vokalna harmonija je zapopadna v tem, da so v vsaki enostavni besedi samoglasniki iste vrste. Tako recimo od besede talo (dvor) pomeni talossa na dvoru, toda od besede jervi (jezero) pomeni jävrišsa v jezeru. V prvem primeru je končnica -ssa, v drugem pa končnica -ssä.

Oblika besed in končnic je v finščini, madžarsčini precej različna, tako da se Madžar in Finec ne razumejo dobro. To se vidi zlasti na številah, ki so si v sorodnih jezikih močno podobna. V madžarsčini se šteje od ene do deset takole: 1 egy, 2 kettő, 3 három, 4 négy, 5 öt, 6 hat, 7 hét, 8 nyolc, 9 kilenc, 10 tíz. Finci pa štejejo: 1 yksi, 2 kaksi, 3 kolme, 4 neljä, 5 viisi, 6 uusi, 7 seitsemän, 8 kahdeksan, 9 yhdeksän, 10 kymmenen. Niti izrazi iz rodbinskega življenja ali gospodinjstva si niso podobni. Oče in mati se glasi v madžarsčini atya es anya, v finščini isä ja äiti, pes in konj se imenujeta v madžarsčini kutya in lo, v finščini pa koiru in hevonen. Če listamo po slovnem obeh jezikov, najdemo podobnosti samo v poudih primerih, tako recimo se imenuje voda v madžarsčini keez, v finščini käsi, živeti v madžarsčini elni, v finščini elää. Finščina je zanimiva, toda naučiti se je ni lahko.

Prah in sol med dežjem

V Bologni in v vsej provinci Emiliji so opazovali zadnje dni čuden pojav. Izpod neba je pršil droben dež pomešan s prahom in zrati soli pomešan dež je rosil tjav, ni bilo mogoče takoj ugotoviti. S prahom in zrati soli pomešan dež je rosil tako dolgo, da je pokvaril šest ali sedem elektronskih vodov po katerih dobiva Bologna tako in tako trpe promet cestne železnice in tudi razsvetljava mesta.

Vse kaže da je zanesel prašni dež nad Bologno silen vihar, ki je divjal nekaj dni prej na severu Jadranskega morja. Dež je bil pomešan s istrskim prahom in kristalizirano morsko soljo. Pokvaril je izolatorje visoke napetosti s tako debelo plastjo, da je švilgal električni tok v zemljo. Tehniki so izjavili da kaj podobnega še ni bilo na svetu, odkar poznamo elektrone vode visoke napetosti. Več velikih industrijskih podjetij je moralo ustaviti delo in opustiti delavstvo. Tramvaji se je opetovano ustavili Električni vlaki na progah proti Anconi in Firenci so imeli velike zamude. Zaradi pomanjkanja električnega toka tudi ni moglo delovati več rezervarjev, tako da je ostal del mesta brez vode čim je bil pa vzrok ugotovljen so ovire odstranili in škodo popravili.

Kolo izpodriva avtomobile

Velike prednosti so pripomogle kolesu kot pravemu ljudskemu prometnemu sredstvu, da je spet zavladalo na ulicah. Kolo je zopet pršlo v modo. Danska je bila sicer že od nekdaj dežela kolesarjev, toda toliko koles kakor zdaj, še n'koli ni bilo po ulicah danskih mest. Zasebni avtomobili so izginili z danskih ulic zaradi ukrepov oblasti. Zanimivo je, da je po zadnjih statističnih podatkih o prometnih nesrečah padlo število nesreč v enem tednu za 50 odstotkov, ker so se ljudje preselili z avtomobilov na kolesa. In prometne nesreče niso zhtevale v enem tednu nobene človeške žrtve.

Na Danskem je izginilo z ulic in cest okrog 75.000 avtomobilov. Podjetna danska tveška, ki proclaja kolesa, je izkoristila ugodno priliko in spravila v promet kolo z naslanjačem. Taka kolesa kupujejo zlasti radi bi vsi avtomobilisti, vajeni udobnosti med vožnjo. Novo prometno sredstvo ima tri kolesa, približno polovico

Moderni Robinson

Iz San Franciscusa sta odpovala l. 1936 mlada zakonca, ki sta vzbudila pozornost tiska v javnosti s tem, da sta zavrgla moderno civilizacijo in človeško družbo ter sklenila odpotovati na samotni otoček, kjer bi živele življenje modernega Robinsona. Izbrala sta si kraj, oddaljen 1600 kilometrov od kalifornijske obale in dobrh 100 km od poti pomorskega prometa. Otoček, kjer sta se naselila, se imenuje Modri otoček in malo na katerem zemljevidu ga najdemo.

Misel na tako življenje je šinila v glavo glavnemu junaku inž. Ralphu Caru, ki je bil doživel veliko razočaranje v ljubezni. Da bi bil z drugo ženo srečnejši, je objavil v listih oglas, v katerem je iskala dekleta, ki bi hotelo deliti z njim zakonsko srečo po Robinsonovem vzorcu. Prijavilo se je nad 800 deklet in Car si je izbral usmiljenko Virginia Ellisovo, ki se je bila tudi razočarala v ljudeh. Mlada zakonca sta se vkrcala na mehkiški tovorni parnik in odpovala v svet. S seboj sta peljala vse, kar bi mogla potrebovati kot prebivalca samotnega otoka. Pozneje ni nihče več slišal o njima. Naenkrat sta se pa vrnila v Ameriko. In sicer zato, ker je morala žena k zobozdravniku. Zobozdravnik je bil pa lep, eleganten mož in Virginia se je takoj zaljubila vanj. Novinarjem je izjavila, da se noče več vrniti s svojim možem na pusti otoček. Moč se je vrnil sam, razočaran še bolj, kakor je bil prvotno.

MED AVTOMOBILISTI

— Že deset let se vozim z avtomobilom in doživel sem samo tri nesreče.
— Jaz pa doslej samo dve.
— Kako dolgo pa že sifiraš?
— Tri dni.

V AMERIKI

— Tako, dragec, tale je tvoj novi papa.
— Toda, mamica, saj prejšnji še ni bil tako slab.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

Bodi samo potrpečljiva, mirna in tiha, kakor se spodobi članu rodbine Valcorov.

Tvoj vroče ljubeci te oče.

Te vrstice pa mladega dekleta niso pomirile. Nasprotno, vznemirile so še bolj njeno srce, v katerem se je naselil strah pred nečem nevarnim, skrivnostnim.

Da bi si krajšala počasi tekoči čas in odvrnila od sebe misli na bližajočo se grozo, je Michelina sklenila napotiti se v park, zateči se v kotiček, ki ga je dobro poznala in od koder se je videlo morje še bolj grozno kakor od drugod. Tam so tudi ob lepem vremenu butali valovi ob pečine. Njihovo zamolklo bobnenje ji bo pomagalo premagati bolest.

Ta terasa valcorskega gradu se vleče dobrega pol kilometra v razdalji kakih sto deset korakov nad obalo. Njen temelj je samo skalnata in ponekod tako strma obala, da je kamenita ograja kakor v

krinkla. Nekaj metrov pod njo se je premikala na strmi skali človeška postava.

Deklišna prestrašenost je bila samo živčni pretres, povzročen po tem premikanju na večno pusti skali. Toda ta izredni prizor še ni pomenil za njo nevarnosti. Sicer jo je bila pa narava obdarovala s hladnokrvnostjo in pogumom. Stopila je na rob skale in se radovedno pogledala čez njo.

Nekdo je plezal proti nji, oprijemajoč se z rokami in nogami strne skale. Plezal je zelo previdno in počasi, toda poznalo se mu je, da je vaje plezanja. Znal je tako spretno izrabiti tudi najmanjšo razpoko, da se je zdelo, da dela skala sama zanj nove stopnice.

Navzlic temu je bil pa njegov položaj strašen, kajti pod njim je zija prepad in najmanjša nepravilnost bi ga bila lahko strmoglavila vanj.

Zroč na to sloko in gibčno postavo je Michelina težko dihala.

— Kaj se ji meša?... Zdelo se ji je, da pozna tega človeka...

Zdaj se je mogel čudni plezalec ustaviti na precej širokem robu skale. Dvignil je glavo, kakor da hoče pogledati, kako visoko bo moral še plezati.

Gospodična de Valcor je vzkliznila: Herve!

— Da, to sem jaz, ne bojte se, — se je glasil odgovor.

Kako sladko in mehko so zvenele te besede v tem neizmernem prostoru. Michelina ni nikoli pozabila njihove čudovite mehkebo, božajoče in osrečujoče

tem bolj, ker jih je zaslišala v tem trenutku svoje največje razburjenosti.

— Herve, — je prosila drhteč po vsem telesu.

— Počakajte, da vam vržem doli vrv.

— Ne, ne, storite tega.

— O, Herve, če bi vas videla padati...

Odložila je solnčnik. Njene roke so se krčevito sklenile. Njen lep obraz je bil bolj blede od njene obleke.

Pomirjeval jo je.

— Ah, ko bi vedeli, kako varno stojim in kako miren sem. Prav nič se mi ne vrti v glavi.

Njegov glas se je izpremenil. Zdaj je zvenel kakor najhujši in najsilnejši dihalni prostora.

— Michelina, ali me ljubite?

— Saj sami veste to.

Obmolnila sta in se gledala. Že sta bila pozabila na svoj nevarni položaj, na grozno dekoracijo tega prizora in celo na grozečo okolnost, ki so bile pripravile mladenci od tega tveganega koraka.

Črne oči gospodične de Valcor in modre oči mladega de Ferneusa so se privlačevale z nepremagljivo silo, njuni pogledi so bili globlji od morja, bili so polni sladkih slutenj. Zdaj ji ni mogla ločiti nobena sila več.

Dekle, manj podvrženo prividom, je izpregovorilo prvo.

— Toda čemu ta nevarni korak, Herve?

— Ker moram govoriti z vami in ker sem prisegel svoji materi, da ne bom nikoli več prestopil praga valcorskega gradu.

Kaj pravi najnovejša statistika

o podražitvi življenjskih potrebščin

Ljubljana, 17. februarja

Da so se življenjske potrebščine podražile, zdaj več nihče ne taji. Tudi na pristojnih mestih so prišli končno do prepričanja, da je treba nekaj ukreniti, zato so tudi izdelali uredbo o kontroli cen. Upajmo vsaj, da bo tudi uveljavljena in da jo bodo kmalu začeli praktično uporabljati. Nezaupljivost sprito uredbe o pobirjanju draginje in brezvestne spekulacije je razumljiva. Oglejmo si, kako je v resnici s podražitvijo življenjskih potrebščin na podlagi dveh statistik: po »Indeksu« reviji, ki jo izdaja Arthur Benko Grado v Zagrebu in po uradnem poročilu Narodne banke.

V najnovejši številki »Indeksa« so zračunani tudi že življenjski stroški neoznejenega delavca in delavske družine januarja. medtem ko je Narodna banka doslej izdala le še poročilo o gibanju cen decembra. Zanimivo je primerjati cene življenjskih potrebščin ob začetku svetovne vojne in ob izbruhu evropske vojne lani julija l. 1914 je znašal eksistenčni minimum neoznejenega delavca po podatkih v »Indeksu« 54,08 din (zlata krona-dinar) l. 1928 je znašal eksistenčni minimum delavca 984,26 din, l. 1929, na višku gospodarske konjunktore, pa celo 1010,97 din. Tedaj pa so se življenjske potrebščine začele naglo poganjati; življenjski stroški so se zmanjševali do leta 1935, ko je znašal eksistenčni minimum 619,16 din. Od tedaj pa življenjski stroški stalno naraščajo, to se pravi, da je za delavčev življenjski minimum treba čedalje več denarja. Predlanskim je znašal delavčev življenjski minimum 703,44 din, lani 719,91 din, letos januarja pa že 799,87 din. V istem razmerju so seveda naraščali življenjski stroški za delavsko družino; leta 1928 je znašal življenjski minimum 2520,44 din, l. 1929 2592,02, l. 1935 1567,42, l. 1936

1587,27, predlanskim 1801,08, lani 1825,71 in letos januarja 2072,70 din.

Proračunano na zlato vrednost je bila hrana l. 1929 za 31% dražja kakor julija l. 1914, a l. 1936 je bila za 38% cenejša, naslednja leta pa za 32%, predlanskim že samo za 25%, lani za 27,12%. Lani avgusta je bila hrana cenejša za 26%, januarja pa za 27,03% kakor julija l. 1914. To vas mora presenečiti, a upoštevati morate, da se te cene nanašajo predvsem na Zagreb (draginja je sicer najprej začela naraščati v mestih, vendar ne povsod v istem razmerju kakor v Ljubljani), in da so cene proračunane v zlato vrednost (sicer bi ne bilo mogoče primerjanje z l. 1914). Tako nam statistika kaže, da je bila hrana septembra lani celo malo cenejša kakor avgusta, in sicer za 0,9%. Oktobra pa je bila že za 4,75% dražja, novembra za 16,82%, decembra 17,01% in januarja celo za 21,48%. Obutev in obleka sta se pa podražili že septembra; industrijsko blago se je začelo podraževati prej kakor kmetijski pridelek in spekerijsko blago. V primeri z avgustom sta se obutev in obleka podražili septembra za 1,4%, oktobra za 7,15, novembra 21,80, decembra 22,16 in januarja že 25,88%. Sprevidimo torej, da sta se obleka in obutev podražili bolj kakor hrana ter da cene še vedno precej naglo naraščajo. Izmed vseh življenjskih potrebščin se niso podražila samo stanovanja. Nekoliko se je podražila kurjava in razsvetljava januarja v primeri z avgustom za 0,66%. Zdjaj je pa kurivo seveda mnogo dražje, saj so se trda drva marsikje podražila za 20%.

Po navedenih številkah se življenjski stroški še niso zvišali od avgusta v septembru, temveč so bili natančno tako visoki, oktobra pa so bili že 3,77% višji, novembra za 13,64%, decembra 13,88 in januarja za 16,77%. Največji je bil torej porast od

oktobra do novembra, nakoč so se cene novembra in decembra skoraj ustale, potem pa se je pojavil zopet večji porast, ki bi ga najbrž lahko pripisovali tudi nastopu ostrih zime, ali pa so bile zaloge tedaj bolj izpraznjene.

Podatki Narodne banke o gibanju cen v nadrobni prodaji nas zanimajo predvsem, ker so navedeni za posamezna mesta v državi. Gibanje cen je izraženo v indeksnih številkah na bazi l. 1930 (l. 1930=100). Iz prejšnjih podatkov ste lahko razvideli, da je bila največja draginja l. 1930, torej tik pred začetkom krize. (Same cene življenjskih potrebščin nam pa seveda ne morejo pokazati, kdaj je bila draginja najobutnejša, za ugotovitev tega bi bilo treba primerjati še mezde in plače v posameznih letih, to se pravi zračunati realno mezdo). Leta 1935 so bile življenjske potrebščine najdražje v Novem Sadu (kar je še posebno presenetljivo, saj je Novi Sad sredi najbogatejših pokrajin v državi, kjer so zlasti izredno poceni deželni prideški); indeksna številka je znašala 86,9, za Split pa 85, Beograd 81, Zagreb 78,9, Ljubljano 81,7 (višje cene kakor v Beogradu), a najcenejše so bile življenjske potrebščine v Banji Luki — indeks 76. Predlanskim so bile najnižje cene v Cetinu (82) in zopet najvišje v Novem Sadu (100,3), indeks za Beograd pa je znašal 93,8, za Zagreb 90, in Ljubljano 89,2. Lani je znašal indeks cen v nadrobni prodaji za Beograd 98, za Zagreb 91,5 in Ljubljano 91,8. V Nišu so bile cene natančno tako visoke kakor l. 1930 (100). Lani: so bile cene v nadrobni prodaji v Ljubljani najnižje avgusta indeks 87,2. Draginja je izražena v indeksnih številkah tako: september 87,9, oktober 89,6, november 98,6 in december 102,8. Decembra so bile torej cene že višje kakor l. 1930, ko so bile v zadnjem desetletju najvišje.

Delavski dom so razkazali novinarjem

V njem je 171 stanovanj z 255 posteljami, razen tega pa še skupna spalnica za uslužbenke s 30 posteljami

Ljubljana, 17. februarja

V torko so si poročevalci ljubljanskih dnevnikov na povabilo uprave ogledali Delavski dom, znano mestno socialno ustanovo. Dom ima največji promet februarja, zato je bil ogled priporočljiv zdaj že zaradi tega. V velikem poslopju na oglu Gospodarske in Bleiweisove ceste so tri socialne ustanove, a Javna borza dela, ki ima svoje uradne prostore v pritličju, ne spada v ožjem pomenu besede med ustanove, ki ima ime »Delavski dom« in ki sestoji iz velike delavske kuhinje, delavskega azila in iz stanovanjskih, po večini samskih sobic, namenjenih predvsem delavcem in nameščencem. Vendar je tudi Javna borza dela, čeprav je samostojna in državna ustanova kolikor toliko povezana z Delavskim domom; privlači namreč stalno številne delavce, pa tudi nameščence, ki iščejo dela, ter imajo pri rokah kuhinjo, kjer doba v resnici ceneno hrano, najprejvejši pa iščejo tudi zavetja v azilu. Pod azilom je treba razumeti dve skupni spalnici, posebej za moške in ženske, v kleti, kjer prenočujejo revni brezdomci proti plačilu 3 din za noč. To so nestalni stanovalci Delavskega doma, medtem ko najemniki sobic najemajo stanovanja za del časa ter jih plačujejo na mesec. Stanovanjski oddelki torej ni v celoti azil, saj je v njem največ samskih stanovanj. Le po svojem obratu morda ustanova zasluži ime azil, sicer je pa stanovanjska hiša z dobro notranjo organizacijo ali neke vrste delavski hotel, seveda brez luksuza.

Vedeti pa morate da obrat tako velikega »podjetja«, ki ima 171 stanovanjskih sob z 255 posteljami in razen tega še skupno spalnico za uslužbenke s 30 posteljami, ni tako enostaven, zlasti še, ker mu je priključena velika kuhinja. Znano je, da so poslopje Delavskega doma zidali postopno. Najprej so zidali vlogovni trakt za 4 milijone 398,855 din (l. 1933), čez 4 leta so pa prizidali še trakt ob Bleiweisovi cesti, za kar je bilo potrebno še nekaj nad 2 milijona din. Kredit je dala (razen 140.000 din, ki jih je posodila Mestna delavska varovalnica) Javna borza dela kot brezobrestno posojilo na 25letno odplačevanje. Zdjaj je poslopje tako veliko, da so lahko

kurilne naprave ekonomično izrabljene in da uprava ni predraga. Razumljivo pa je, da so stroški veliki pri tako velikem obratu, ki ima okrog 4 milijone din denarnega prometa na leto. Ker je ustanova socialna, ne sme iskati dobička, a ker se mora vzdrževati sama, brez subvencij, mora biti gospodarstvo zelo skrbno ter vestno. Toda pri sobah ni mogoče prihraniti nič razen morda kaj pri elektriki in centralni kurjavi. Toda, če bi sob dovolj ne greli, bi se najbrž marsikdo izselil. Zato se ne smemo čuditi, če kurilnica porabi zdaj pozimi na dan 1800 kg premoga. Letos je poraba kuriva znatno večja zaradi hujšega mraza.

Če hoče ustanova veljati za socialno, mora nuditi stanovanja, kolikor pač dopušta kalkulacija, poceni. Dom ima 134 sob z eno posteljo, 23 sob z dvema posteljami, eno sobo s štirimi posteljami in 4 sobe z več posteljami. Mesečna najemnina za 147 postelj znaša po 150 din na mesec pri popolni opremljenosti in uporabi kopalnice ter električni luči. To je nedvomno najnižja najemnina za samske sobe v Ljubljani. Sicer so pa najemnine še nižje: 18 postelj oddajajo po 130 din, 10 po 110 in 36 po 100. Skupni spalnici imata 44 postelj. Zračunali so, da bi bilo na leto 93,075 nočnin, če bi bile vse spalnice redno zasedene. Povpraševanje po sobah je zelo veliko ter mnogih prosilcev ne morejo sprejeti. Zato je pogoj, da sme imeti stanovalec le največ 1200 din dohodkov na mesec.

Stanovanjski prostori se dele na moški in ženski oddelki; oba oddelka loči stopnišče. Prav tako azil ali zasilno prenočišče v kleti. Preden sme gost azila v spalnico, se mora okopati in obleko pustiti v posebnem prostoru. Obleko mu razkužijo. Stanovalec dobi nočno obleko in copate. Zjutraj zamenja nočno obleko s svojo. Le redko se zgodi, da stanovalec zanesljivo uide v skupno spalnico. Priznati je treba, da vlada v vsem stanovanjskem delu vzorna snaga. Zaposlenih je 11 sobaric in dva strežnika. Oprema je preprosta, a praktična. Postelje so železne, Stanovalec je dovoljeno, da si smejo okrasiti sobice na svoje stroške po svojem okusu s posteljnimi pregrižnjali, pa tudi s primernimi zavestmi. Posebno okusno je opremljenih nekaj sob v ženskem oddelku, medtem ko so moške so-

be bolj vojaške. Samo po sebi se razume, da je za dom predpisan poseben hišni red. Javna kuhinja je obrat zase. Od leta do leta ima več gostov kar i. razumljivo, saj tudi v Ljubljani mnogo ljudi išče ceneno hrano in javne kuhinje imajo v slabih časih še posebno mnogo obiskovalcev. S hrano in javnih kuhinj pa gosti niso nikdar povsem zadovoljni, vsaj vsi ne. Tudi nad delavsko kuhinjo so se prejšnje čase mnogi pogosto pritoževali, dokler ni bila izmenjena na upravo. Zdjaj nam zatrjujejo, da so pritožbe zelo redke. Novinarjem so tudi dali na poskusno tri vrste jedi za večerjo. Jedjo so zajeli iz kotlov, kjer kuhajo za goste. Kuhajo na paro v velikih kotlih. Večerja je po 2, 3 in 4 din. Suoči je bil za večerjo med drugim segedinski guljaž s svinjskim mesom. Hrana se je zdela dovolj zabeljena, sicer je pa v resnici nemoč, da po tej ceni nuditi kaj več. Zaupali so nam, da bi kuhinja zdaj poslovala z izgubo okrog 20%, če bi morali kupovati podražena živila. K sreči so se dobro založili, preden je nastopila draginja. Opoldne dele kosilo po štirih različnih cenah: 2, 3, 4 in 6 din. Pri kosilu po 6 din je telečja ali svinjska pečena. Kruha ne računajo posebej, juhe si pa lahko vzame vsak gost poljubno. Zato je razumljivo, da so jedilnice od leta do leta tesnejše. Kuhinja izda na dan povprečno 700 porcij hrane. To je torej v resnici velik obrat.

Delavski dom je nedvomno zanimiva ustanova, zato so pokazali za njo veliko zanimanje tudi številni socialni delavci iz tujine in naše države. Priporočiti je treba, da podobne ustanove — čeprav je več delavskih azilov in nekateri so celo luksuzni — ni v naši državi. Zelo pohvalno se je izrazil O Delavskem domu generalni ravnatelj Societ  Generale d'Emigration Graziani, češ da se s takim ustanovo ne more ponasati niti Pariz. Tudi, se zlasti čudijo, da se ta socialna ustanova vzdržuje sama, brez subvencij.

Z Jesenic

Zanimivo predavanje. V sredo zvečer je v Sokolskem domu predaval br. Vokoslav Bučar iz Ljubljane o temi: Kaj je nevarnost? Predavatelj je v poluradno uro trajajočem govoru zelo dobro obelodal to aktualno in zanimivo snov in ob koncu žel živahno odobravanje številnih poslušalcev. Te vrste predavanja so zelo potrebna. Ljudstvo mora biti pravilno poučeno kaj se dogaja v širnem svetu. To je potrebno, tol ko bolj, ker nekateri preprosti ljudje le preradi nasledajo raznim vznemirljivim govorom. Potrebno pa nam je tudi, da delamo in se ravnamo ta-

ko, kakor velevaljo državni in narodni interesi.

— Sport. Uprava Gorenjske z mako sportne podzveze je na svoji seji dne 14. februarja soglasno sklenila, da se zabrani verificiranih tekmovalcem GZSP naslova na medkulbskih smučarskih tekmah, ki jih prredi SK Ilirija v nedeljo 18. t. m. v Ratacih. Uprava poziva vse tekmovalce, da se po možnosti udeležijo medkulbskih smučarskih tekem v alpskih disciplinah, ki se vrše v izvedbi SK Bratstva v nedeljo 18. februarja ob 9. dopoldne na Markaljnovi planini.

— Zelo slab sejem. Na dan sv. Valentina se vrši vsako leto na Jesenicah hišgovni sejem. Ta sejem je bil vsako leto dobro obiskan. Posebno pa lansketo leto, ko so bile stojnice postavljene na obeh straneh ceste od Markotove pa do Hermanove gostilne. Letos pa je bilo le pred graščino postavljenih nekaj stojnic, na hodnikih so prodajali opanke, pletenine in razno drobnarijo. Kupčija je bila slaba. Da je bilo pripeljano tako malo blaga in da je bilo tako malo kupcev je pripisati s lenu mrazu in pomanjkanju denarja, ker so imeli delavci še danes (v petek) plačilni dan.

Iz Celja

— Usodna eksplozija parnega kotla. V petek ob 16.35 je razburila celjsko prebivalstvo silna detonacija, ki so jo čuli po vsem mestu. V predelu okoli kolodvora so se stresle hiše in ljudje so hiteli prestrašeni na prosto, mišče, da je potres. Hitro se je raznesla vest, da se je zgodila na dvorščiki palače Mestne hranilnice nasproti kolodvora huda nesreča. Mestna hranilnica je v četrtke naročila nekemu kleparskemu mojstru, da oddali zamrzle otoplene cevi na dvorščiki. To delo sta opravljala od četrtke dalje s talinim aparatom štokov 35letni pomočnik Ivan Jevšenak iz Celja in 17letni pomočnik delavce Viljem Vrnunik iz Celja. V talinim aparatu je bil montiran parni kotel s pritiskom do 6 atmosfere in varnostni ventil za 4 atmosfere. Aparat je bil izdean iz 2 mm debele pločevine in je bil vreden 1800 din. V petek ob 16 je prišel mojster pogledat kako napreduje delo in je opozoril pomočnika in pomožnega delavca, naj nosta previdna nato pa je odšel. Pol ure pozneje sta pomočnik in pomožni delavec končala delo pri oddaji cevi pri sramnih dvorščikih vratih, nato sta pa prenesla aparat k sosedni otopotni cevi, izgleda, da se je bil ventil medtem zamašil. S strahovito detonacijo je parni kotel nenačno eksploziral in eksplozija je v trenutku uničila ves aparat. Kos pločevine je priletel s tako silo v Jevšenaka, da mu se raznesla in zlomil desno nogo v stegnu. Vrnunik pa je dobil vsled pare opекline po obrazu in praih vsled silnega zračnega pritiska se je zvrnil na dvorščiki strani poslopja okrog 50 šip škoda znaša okoli 2.000 din. V nekaj minutah je prišel reševalni avtomobil, ki je odhvel z obema ponesrečencema v bolnico, kjer so zdravniki ukrenili vse potrebno, da rešijo Jevšenaka nogo. Vrnunikove opекline so sicer težke vendar pa niso smrtno nevarne.

— Velika drsna prodajalnica v Celju. SK Celja priredi drevi ob 20 na svojem drsališču v mestnem parku veliko produkcijo v umetnem drsenju. Sodelovali bodo najboljše jugoslovnski drsalci in drsalke in sicer Škelliova Finčeva in Bogarjeva članice ljubljanske Ilirije Celtska Vlasta Serneceva ter člani Ilirije Thoma Bette in dr. Schwab in član SK Celja Riko Presinger. Celjske opozarjamo na to izredno prireditve na kateri bodo naši moštri na ledu pckazali vse odlike umetnega drsanja.

— Sokolski Celja in okolic. Sokolsko društvo Celje-matica objavlja: Nago se bližajo slavnostni dnevi proslave 50letnice Sokolskega društva Celje-matrice in 30letnice celjske sokolske župe. Mnogo tih pripadnikov naše organizacije bo 29 in 30. junija obiskalo našo belo mesto. Za dostojno organizacijo proslave je treba mnogo sodečavcev. Varnimo vse brate in sestre, da stopijo na plan in se pripravijo k sodelovanju v zletnem odboru. Vsekdo, ki hoče delati, je vablen in dobrodošel. Prijavite se upravi društva!

— Izkaznice za bencin. Sresko načelstvo v Celju vab: vse lastnike motornih vozil, ki so prijavili meseca decembra svoja vozila zaradi bencinskih kart, da dvignejo izkaznice pri referentu za motorna vozila na sreskem načelstvu.

— Novi odbor protituberkulozne lige. Na seji krajevne protituberkulozne lige se je v četrtke zvečer konstituiral odbor take: predsednik g. Bogomir Dolak, I. podpredsednik g. Alojzij Mihelič, II. podpredsednica g. Ela Kalanovca, I. tajnica g. Hermna Dreuovca, II. tajnik g. Viktor Smigovca, I. blagajnik g. Kože Plahutnik, II. blagajnik g. Rihard Nardin.

— Nesreča na žagi. Na žagi v Nazarjih pri Mozirju je cirklarka v četrtak

zgrabila 20letno delavko An'co Gorn'kovo za desno roko in ji razmesarila dlan. Gornikova se zdravi v celjski bolnici.

— Umrla je v četrtke v Trnovljah pri Celju 60letna preuizitkarica Terezija Kosenova.

— Mariborsko Narodno gledališče bo uprizorilo v petek 23. t. m. ob 20. v celjskem gledališču učinkovito veselico »Konto K«. Predstava je za abonma. Neabonenti dobijo vstopnice v predprodaji v Slomškovi knjižarni.

— Zdravniško čezurno službo za člane OUZD bo imel v nedeljo 18. t. m. zdravnik dr. Josip Cerin v Prešernovi ulici.

— Sokolsko društvo Celje-matica prosi brate in sestre, ki bi imeli kakšno fotografijo iz prvega desetletja Celjskega Sokola, ki bi prišla v postev za »Zgodovino Sokolskega društva Celje matica«, da bi jo poslo il temu društvu. Sokol matica ne pravi il kiše in nato fotografijo latniku vrnil. Dobro došlo so tudi fotografije iz poznejše dobe, ki so morda samo pri posrednih družtvih ali pa n.m. Doseje je za knjigo zbranih okoli 60 slik. Ker bo delo profesorja brata Janka Orožna oddano prihodnji teden v tisk, je prožnja nujna.

Radioprogram

Nedelja, 18. februarja.

8: Jutrnji pozdrav (p.o.she). — 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. — 8.45: Vesiki govor (dr. Vilko Hajdga). — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Koncert na lutnji (Stanko Prek). — 10: V kateri meri se udeležujejo krščanski narodi dela za pokrstjanjenje sveta (g. Filip Zakej). — 10.20: Glasbene slike iz celjnih dežel (plošče). — 11: Kmečki trio in Bežigradski pevski zbor. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Pevski zbor in orkestralni koncert. Sodelujejo: gđ. Valerija Heybalova, g. Ivan Ivanov in radijski orkester. — 17: Kmet. ura: a) Neovanje kmet. gozov (inž. K. Tavcar), b) Tržna poročila, 17.30: Plošče. — 18: Darilo Cerar: Čevljar in vrag, spevolga (izvaja pevski krkežek z Viča). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Slov. n. v dobi Napoleonove Ilirije (prof. Janez Stanko iz Ljubljane). — 19.40: Objave, 20: Plošče. — 20.30: Koncert vojske grabe 40 pp. Triglavskega. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: V zabavo igra radijski orkester.

Ponedeljek, 19. februarja.

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vsehlih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Cvetke v glasbi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 15: Zdravstveno prešavanje. — Priprava za zakon (dr. Anton Brečje). — 18.20: Smetana: Valentinov tabor, sulta (plošče). — 18.40: Izopavanja na Gradšču nad Bašjem (dr. Rajko Ložar). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Ladjedelska industrija v Jugoslaviji (inž. Gavrilko Petrovič iz Beograda). — 19.40: Objave. — 19.45: Več manire — pa brez zamere (Fran Govekar). — 20: Godalni kvartet (gđ. Franca Ornikova, g. Avgust Ivančič Slavko Marin, čen'a Sedlauer). — 20.45: Plošče. — 21.15: Harmonika (Milan Stante). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Ura skladatelja Vinka Vodopivca (radijski orkester).

Torek, 20. februarja.

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vsehlih zvokov (plošče) do 7.45. — 11: Šolska ura: Kramljanje za mladino (Miroslav Zor). — 12: Pisana šara (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 15: Mladinske pesmi: poje Stefka Korencanova, pri klavirju prof. Pavel Šivic. — 18.40: Ideja otrešenja (Fran Teršegav). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Inspekcija državne obrambe. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Za kratek čas (plošče). — 20.30: Operetni spevi. Poje Ađo Daran, igra radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Kvartet mandolin.

Sreda, 21. februarja.

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vsehlih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Slavne koračnice (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Veselo življenje (plošče). — 14: Poročila. — 15: Mladinska ura: Arnost Adamič: Jakob Gallus Petelin, zvočna igra (izvajajo člani rad. igr. družine). — 18.40: Zgodovino ljudskih slojev v narodu (g. prof. Eibn Bojc). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Zgodovinski pregled Korduna. (Dušan Samardžija iz Zagreba). — 19.40: Objave. — 19.50: Uvod v prinos. — 20: Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča, v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. Vilko Ukmar), v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Četrek, 22. februarja.

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vsehlih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Zborovske točke (p.o.she). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski smisel 14: Poročila. — 18: Vsakemu nekaj (radijski orkester). — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolaric). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Ministrstvo za telesno vzgojo. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Pesnice za ples (Jožek in Ježek). — 20.45: Reproduciran koncert simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: V oddih igra radijski orkester.

Petek, 23. februarja.

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vsehlih zvokov (plošče) do 7.45. — 11: Šolska ura: Kaj pridelja južna Boğaria (Vokoslav Bučar). — 12: Nekaj naših (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 15: Znanstava ura: Vozgona posvetovalnica (ga Vlada Peršuh). — 18.20: Bolgarska l'ha glasha (plošče). — 18.40: Francosina (g. dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Božičnost naše kmetijske proizvodnje (Potčnik Drago iz Ljubljane). — 19.40: Objave. — 19.50: O Smrekovcu (bere g. Gojko Pippnbič). — 20: Pevski zbor »Slavce«. — 20.45: Plošče. — 21: Skla'atelska ura Pavla Šivica. Sodelujejo: Zlata Gjungaec, Siva Hrašovec, prof. čen'a Sedlauer in prof. Pavel Šivic. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: V oddih (radijski orkester).

R. Kipling:

Med dvema ženama

Po svatbi nastopi vedno reakcija; včasih velika, včasih majhna. Toda prej ali slej se pojavi in obe strani jo morata prenašati. V primeru Bremmilovih je nastala ta reakcija šele v tretjem letu njunega zakonkega življenja. Bremmil je bil vzoren mož, dokler jima ni umrl otrok. Gospa Bremmilova je ob ekla žalno ob eklo, po njala je blela, slušajaa je in ni se dala potolažiti v svoji globoki žalosti. Morda bi jo bil moral Bremmil tolažiti. Poskusi je to, toda čim bolj jo je tolažil, tem bolj je bila žalostna, in posledica tega je bila, da se je Bremmil počutil tem neprijetnejše. Obe mu je bilo potrebno, da bi u nekaj razdibalo. In nder je prišel.

Na obzorju je se namreč pojavila gospa Hauksbeeva in kamor je stopila ona, je v devetih od desetih primerov vedno nastilo razburjenje in zmeda. To je bila črnolaska, nizke, slike postave, velikih živahnih vijoličastih oči in zelo živahnih kretenj. Bremmil je ušel temnobi in malodušnosti, ki je bila zavladala po otrokovi smrti pod njegovo streho in bil je »zaposlen« z gospo Hauksbeevo. Večkrat je jahal z njo na izprehod, hodil je z njo in se zabaval, da so ljudje ogorčeno majali z glavami. Gospa Bremmilova je s dela doma, prekladala je oblike po svojem potnem otrečku in plakala nad prazno zibelko. Niti drugega bi ne bila delala, toda kakih oem mlintimnističnih prijateljic in je obvestilo o tem, kaj se godi in jo opozorilo, naj pazi, da ne izgubi najboljšega. Gospa Brem

milova jih je mirno poslušala in se zahvalila za to dobro delo krščanske ljubezni. Ni bila sicer tako prebrisana kakor gospa Hauksbeeva, pa tudi zabita ni bila. Posvetovala se je sama s seboj in v svojem možu ni niti z osecidno omenila tega, kar ji bila zvedela. To je vredno, da si citateljca zapomni. Gostobesednost in solze niso še nikoli nicesar opravile pri možu.

Ko je ostal Bremmil doma, kar se ni zgodilo pogosto, je bil prijaznejši kakor navadno, in to je izdalo njegovo igr. Njegova nežnost je bila prisiljena, da bi deloma preslepila njegovo vest, deloma pa njegovo ženo. To se pa ni posrečilo niti tu niti tam. Tedaj sta bila povabljena zakonca Bremmil na plesno zabavo k lordu in lady Lytton.

— Jaz se ne morem odzvati vabilu — je dejala gospa Bremmilova, to je prekmalu po smrti moje male Florrie, tebe pa to ne more ovirati Tom. Ti se lahko mirno odzoveš vabilu. V tem trenutku je mislila, kar je govorila, toda Bremmil je odgovoril, da sprejme povabilo samo, da bi se pokazal. To pa ni bilo res in gospa Bremmilova je to vedela. Šutila je, da je imel takoj v začetku namen udeležiti se plesa z gospo Hauksbeevo. Sedla je, se zamislila in prišla do p.epricanja, da spomin na umrlega otroka še daleč ne more odtehati ljubezni živčnega moža. Stavila je vse na svoj naci.

— Tom, je dejala, — jutri sem povabljena k Longmorovim na večerjo. Ti bi pa lahko večerjal v klubu.

Tako si je prihranil Bremmil pretvezo, kajti rad bi bil obedoval pri gospo Hauksbeevi. Sprejel je ta predlog z zahvalo in

čutil je, da je majhen in mladenec, kar je vplivalo nanj zdravilno. Ob petih je Bremmil odjahal, ob pol šestih so prišli gospa Bremmilovi veliki z usnjem prevlečeno košaro iz Philipsove modne trgovine. Ni imela mnogo poguma za uresničitev svojega načrta, toda ko se je pogledala v zrcalo, je z zadoščanjem spoznala, da še nikoli ni bila tako sveža in dražestna.

Po večerji pri prijateljih je odšla z manjšo zamudo na ples k lady Lyttonovi, kjer je takoj zaletela na svojega moža in gospo Hauksbeevo. To ji je pognalo vso kri v glavo in povzročilo, da je bila dražestna, ko so jo gospodje oblegali in jo prosili, gre z njimi plesat.

Gospa Hauksbeeva je pričela boi kot šibkejši nasprotnik. Ker je bila pravkar pokazala gospodu Bremmilu preveč jasno svojo moč in oblast, tako da jo je čutili kot nekaj nadležnega in neprijetnega. Razen tega se mu pa njegova žena še nikoli ni zdela tako mikavna kakor zdaj. Z groze in vroče strasti polnimi pogledi ti je sledil, ko je plesala in kramljala z drugimi in čedalje bolj je podlegel njenim čarom. Ni mogel niti verjeti, da je to ista žena, običanih oči, v črni volneni obleki, ki so nje ne solze navadno že pri zatrtju kapale na jaja. Gospa Hauksbeeva si je na vse načine prizadevala, da bi se Bremmilu ne oddrie oči. Navzlic temu je šel po drugem plesu k svoji ženi in jo vprašal, če ima še prost ples.

— Bojim se, da ste prišli prepozno, gospod Bremmil, je dejala z lokavim nasmehom v očeh. Tedaj jo je le prositi, prosil jo je za en ples in česna mu je obubila kot veliko naklonenost »peti val

Ljubljanska ženska bolnica v letu 1939

V svojo oskrbo je sprejela lani 1915 bolnic in 2130 porodnic — Vsak dvanaesti slovenski otrok je bil rojen v nji

Ljubljana, 17. februarja
Državna bolnica za ženske bolezni v Ljubljani je v svojo oskrbo sprejela lani 1915 bolnic in 2130 porodnic oziroma nosečih, skupno torej 3245 žensk. Iz njenega okrilja pa je odšlo 1390 ozdravljenih ali zboljšanih bolnic, 2124 otročnic in 2003 novorojenčkov, skupno torej 6023 oseb. V bolnišnici je umrlo 19 bolnic in 6 otročnic oziroma nosečih. Razen teh je umrlo v bolnišnici 61 novorojenčkov, ki so se v zavodu rodili.

Na ginekološkem oddelku bolnišnice so zdravniki izvršili skupno 1407 operacij. 508 bolnic pa se je zdravilo na konservativnem načinu. Med operacijami je bilo 420 laparotomij (prezrezov trebuha). Opaža se, da je treba vsako leto več operacij. Od l. 1934 se je število ginekoloških operacij zvišalo za 400. Večina bolnic se torej zdravi operativno: za bolnice, pri katerih operacija ni potrebna, pa je čim dalje manj prostora. Porast števila operacij je treba osvetliti z več strani. Najprej prihajajo v bolnišnico v vedno večjem številu bolnice za operacijo, ker ima ženska bolnišnica kot centralni zavod te vrste največjo privlačnost. V drugi vrsti je treba upoštevati, da se nekatere bolezni ženskega spola pojavljajo

češče nego v prejšnjih letih. To so predvsem vnetni procesi, ki nastajajo zaradi infekcij in zaradi splava. V tretji vrsti je imenovati dejstvo, da se nekatere bolezni danes pogosteje zdravijo z operacijo nego so se prej, ker je tehnika operacij stalno napredovala in tako čisto izpodrinila prejšnje konzervativne metode. Ginekološki oddelek je v prvi vrsti zavod za operativno zdravljenje. Konservativno zdravljenje daleč zaostaja, deloma zaradi tega, ker primanjkuje prostora, deloma zaradi tega, ker zavod nima sredstev, da bi si nabavil za tako zdravljenje potrebnih aparatov.

V porodnišnici je rodilo 2058 žen, to se pravi, da se v tem zavodu rodil vsak dvanaesti slovenski otrok. Za porodniški komplikacijami, za porodnimi posledicami in za drugimi obolenji je umrlo 5 porodnic, tako da znaša umrljivost mater v zavodu 0,24%. Lansko leto je torej imela porodnišnica najnižjo umrljivost po porodu, odkar obstoja. To nizko število umrlih mater je prav izjemno in je odvisno od slučajnih zunanjih okoliščin, kajti notranje razmere so ostale nespremenjene tako glede načina porodniške pomoči kakor tudi glede prostora in opreme. Od 2098 novorojenčkov (novorojenčkov je več nego porodom zaradi tega ker je imela skoro vsaka

petdeseta žena dvojčke) jih je bilo mrtvorojenih 95, od živorojenih pa jih je še v zavodu umrlo 61, tako da znaša celotna izguba otrok 156, to je 7,4%. To število sicer ne presega znatno števila, ki jih izkazuje druge porodnišnice, vendar se bi dalo zmanjšati, ako bi zavod imel več prostora, boljše kurjavo in več izžebanega strojniškega personala. Pri porodih je bilo treba v 367 primerih pomagati z večjimi operacijami.

Posebaj je treba omeniti splave. V preteklem letu sicer umrljivost po splavu ni bila tako kakor l. 1938, ko je umrlo 11 žen za posledicami splava, vendar izhaja vedno večja pomembnost splava iz dejstva, da se je število zopet znatno povečalo namram l. 1938. Število se je dvignilo za 67. Ta porast je že sam na sebi velik, še bolj pa postane nevaren, če računamo s tem, koliko žen si s splavom trajno pokvari svoje zdravje.

Iz teh podatkov se da sklepati, da se v ženski bolnici najpogosteje zrcalijo razmere, v katerih živi danes ljudstvo; ti podatki pa obenem dokazujejo, da bo treba tako zunaj sten ženske bolnice kakor tudi v njenem notranjem ustroju marsikaj zboljšati. Slepokop je zdravstvena stran materinstva najvažnejši medicinski problem sodobnosti.

Dobrotnik Kranja Ciril Pirc 75 letnik Kranju je županoval nepretrgoma 15 let in mnogo je storil za njegov napredek

Kranj, 17. februarja
Danes praznuje v svojem domačem krogu 75. rojstni dan g. Ciril Pirc, katerega ime srečujemo ob vseh važnih dogodkih in zgodovinskih mesta Kranja od l. 1895 dalje. Še vedno čil in zdrav se vneta zanima za napredek in rast mesta, ki mu je županoval nepretrgoma 15 let in to v dobi, ko je mesto preživljalo preobrat in se pričelo industrializirati. Toda ne le v občinskem tudi v društvenem in političnem življenju se je vneta udeleževal in je bila vedno njegova ideja ali njegov nasvet vsled tehtnosti in preračunljivosti upoštevan. Prav zaradi tega je zavzemal vodilna mesta v najrazličnejših družinskih od kulturnih do gospodarskih.



Jubilant je bil vedno zaveden narodnjak in odločen pripadnik naprednih idej. V javno življenje je posegel v času, ko se je še v veliki meri nemškutarilo in tudi uradovale v tujem jeziku. Toda mladi so na Dunaju že vneta delali, med njimi je bil tudi Pirc. In ko se je zaradi očetove smrti moral vrniti kot absolvirani pravnik, se je njegovemu delovanju poznala želja naše takratne mladine, ki je študirala v cesarskem mestu. Z l. 1901 je bil izvoljen za deželnega poslanca in ostal je na tem me-

stu do l. 1912. Kot poslanec je skrbel, da je bil domači kraj v dovoljni meri upoštevan in je dosegel zgraditev vodovoda in novega mostu preko Save. Vneta se je zavzemal za zgraditev tržiške železnice in ponovno utemeljeval potrebo po zvezi s Trzinom. V 40-letnem delu kot občinski odbornik in svetovalec je poskrbel za priključitev Gasteja in Gorenje Save k mestu in obenem za naselitev industrije, ki je kraju dala novi impulz in gospodarskem življenju. Velike so tudi njegove zasluge za ustanovitev tekstilne šole, katere namen je, da vzgaja domače strokovnjake.

V tem času se je preuredilo mesto in bližnja okolica in pričelo se je s prepotrebno kanalizacijo. Poleg »rotovža« je bila na predlog jubilanta kupljena in pozneje tudi po nasvetih mojstra Plečnika restavrirana nova občinska hiša. S ponovno izvolitvijo za župana je bilo pripravljeno obilo dela, ki ga je zahteval novi čas. Zal ni bilo moč govoriti o celotnem načrtu, ker je opozicija ne z zmago, temveč z enostavnejšo razrešitvijo onemogočila izvedbo. Vendar so bila izvršena tudi v tem času po zaslugi g. Pirc izredno važna dela. Z izdatno podporo občine je bil kljub pritrožbam nekaterih, zgrajen »Zdravstveni dom« OUZD, občina je kupila posestvo Prevalo in izgotovila načrte za novo osnovno šolo in kopalnico. Kako nespametno in ne glede na koristi celokupne občine, je ovirala delo opozicija, se jasno vidi v prekinitvi del za kopalnico na prej določenem mestu in v izbiri novega prostora, ne oziroma se na stroške za pričetka dela. Toda strast je šla vedno preko meje. G. Pirc Ciril je lahko brez te užil priznanje za nesebično delo in ni čuda, če ga še danes vsi cenijo in spoštujejo prav zaradi uspehov na občini in kako zaslužen mož je bilvi župan g. Ciril Pirc pa nam kažejo številna odklonjanja, med njimi najvišje, red Jugoslovanske krone II. stop. in imenovanja za častnega meščana, ustanovnega člana Sokola, častnega člana Narodne čitalnice in gasilske čete v Kranju. Številnim političnim, društvenim in gospodarskim sodelovalcem se pridružujemo ob jubileju tudi mi z iskreno željo, da bi g. Pirc še nadalje zdrav in svez preživljal zadovoljna leta v svojem mestu, kateremu je posvetil toliko truda, ljubezni in mladeniške čilosti.

Čuvarji naše severne meje so odlični smučarji

Od 13. do 16. t. m. so bile na Jezerskem smučarske tekme naših graničarjev

Kranj, 17. februarja
V dneh od 13. do 16. februarja so se vršile že tretje smučarske tekme 15 podsedek graničarjev trupe na Jezerskem. Idealne snežne razmere, odlični tereni, predvsem na dobra izžebanost tekmovalcev, so omogočili izvrstne rezultate. Zvesti čuvarji naše meje so pokazali, da so zmogni v vsakem vremenu, tudi v najslabših snežnih razmerah voditi uspešno nadzorovanje meje ki poteka dostikrat po goratem, skoraj neprehodnem in nevarnem terenu, katerega mora obvladati le dobro izžeban smučar.

Tekmovanje je vodil komandant podsedek g. podpolkovnik Miladin Gajić, ki je s smotno razporeditvijo tekmovalcev in ureditvijo tekmovalnih prog poskrbel, da so tekme potekle precizno in brezhibno in da se je dalo na podlagi rezultatov sklepati o napredku oziroma izžebanosti graničarjev. Nadaljevalno tehnično oslabje so tvorili: komandir čete g. kapitan Konstantin Milutinović, ki je znal vedno ceniti potrebo tekmovalstva v naši vojski in nadalje vodnika poročnika g. Fanton Ferio in Dobrovič Marko. Tekme so se pričele 13. februarja s tekmo na 18 km na srednje težki alpski progi Nastojilo je 15 tekmovalcev na cili prišlo 14. Prvi je bil Pantovč Jovan s časom 1.27.2, Zivković 1.35.3. Perišić 1.37. V splošnem so dosegli tekmovalci zelo dobre čase 14. februarja so bile šafetne tekme 4x12,5 km. Prva štafeta je pretekla 50 km dolžino v času 6.05.11 v 6.08. Najboljši čas v odseku pa je bil 1.15.15 februarja je bilo tekmovanje v alpski kombinaciji Smuk je vodil z državne meje na Jezerskem vrhu do Stitja Nastojilo je 13 tekmovalcev na cili so prišli vsi Najboljši je bil Pantovč s časom 3.36.2, Mitrovič 3.38.3, Djordje 3.41. Popoldne se je vršilo na idealnem terenu tekmovanje v slalomu pri katerem je nastopilo 12 vojakov-graničarjev. Prvo mesto je zasedel Djordje 1.11.1, 2. Pantovč 1.11.2, 3. Milolevič 1.17.0. V alpski kombinaciji je zasedel prvo mesto Pantovč z 99,6 točkami, 2. Djordje z 98,8 točkami, 3. Pavlovič z 93,2 točkami. V četrtak 16. februarja se

je to uspelo smučarsko tekmovalstvo graničarjev zaključilo s tekmo na 25 km s streljanjem, pri katerem so pokazali naši branilci meje, da so vzdržni smučarji in najboljši strelci v državi.

Da niso bile to običajne tekme v smuku nam kažejo vsakodnevna tekmovalstva v vseh možnih disciplinah, ki zahtevajo od vojakov-smučarja izredno močno naravo in izžebanost. Tekmovanja so pokazala, da so naši graničarji kos težkim nalogam in da jim lahko zaupamo, da bodo naše meje tudi v snegu varne.

Iz Kranja

— SK KRANJ obvešča članstvo, da se vrši redni občni zbor drevi ob 20. uri v Narodnem domu in ne na »Stari pošti« kot je bilo to pomotoma javljeno. Zbor se vrši v posvetovalnici z istim dnevnim redom.

— Sokolsko društvo v Stražišču priredi danes zvečer ob 20. uri in v nedeljo 18. t. m. ob 17. uri v Sokolskem domu burko v 3 deli. »Mali oglaš«. Kdor se želi nasmejati, naj pride pogledat, ne bo mu žal.

— 1078 brezposelnih ima v evidenci Borza dela v Kranju. Kakor smo poročali prejšnji mesec se število brezposelnih čedalje večja in je naraslo od zadnjega meseca za 520. Vse kaže, da se bo tudi v februarju dvignilo za ponovnih 500. Že do 15. t. m. se je javilo namreč zopet 120 brezposelnih. Brezposelnih se rekrutiralo največ iz sezonskih in tovarniških delavcev. Dosedaj ni še nobenih izsledov za zaposlitev. Takoj dobijo delo le 3 kuharice. 1 mlada sobarica, 2 hlapca in 5 kmetskih deklet.

— Po večilih, nekaj rednih prireditvah. Prva vsekakor odlična prireditev je razstava hrvaškega slikarja Mirka Uzorinca, ki je pod okriljem »Ljudske univerze« razstavil v našem mestu kolektivni akvarelov, ki se zlasti odključujejo po izrednem dojemaniju barv. Akvareli nam pričajo o nazdij, v kateri so bili izdelani, a prav to omogoča umetniku zaletje trenutnih refleksov, katere mojstrsko obdela Oha kaže o umirjenost in izredno izdelavo. So živo na-

sprotje pestrh barv akvarelov. Razstava bi zaslužila večjo pozornost. V sredo bomo imeli zopet priliko slišati »Ljubljanski Zvon«, ki priredi koncert Prelovcvih skladb. Nastopil bo mešani ženski in moški zbor, pa tudi solisti. Upajmo da bo to pot malo več zanimanja za koncert kot običajno. Menda nam pripravila tudi »Nar čitalnica« presenečenje in sicer v dramski umetnosti. V prihodnjih dneh bomo imeli priliko občudovati Cankarjevo komedijo »Za narodov blagor«. Vsekaror veselo iznenadele za ljubitelje bosninske Talije da vidijo v poplavi tujih avtorjev na domačih tleh, domačega pisca in to celo Cankarja.

— Že drugič v letošnji zimi sta zamrznila Kokra in Sava v Mladčevem kanalu, kar se je pripetilo zadnjič leta 1929. Letos pa bomo zabeležili rekord tudi v mrazu kajti v četrtki ponoči je padla temperatura na —29 C. Takega mraza ne pomnijo še najstarejši ljudje.

— Kino v Stražišču predvaja v soboto in nedeljo ob običajnih urah film »Fra Diavolo« s Stanilom in Olom.

— Dežurno službo zdravnika OUZD ima v nedeljo 18. t. m. g. dr. Vrbanek Vinko.

— Občevalna vredna nesrča v Jugoslovenkih tvevalnih gume v Kranju. Pri vskladiščanju gumijevih zmesi je bil v petek zaposlen skupno z drugimi tovaršji tudi mladoletni delavec Leopold Umen iz Stražišča. Naenkrat se je na porušil kup in zmesi so zasule Umana. Dobil je notranje poškodbe in prebeljati so ga morali v ljubljansko bolnico.

Iz Železnikov

— Kaj je z gradnjo novega šolskega poslopja? Zvedeli smo, da ima občina namen zgraditi novo šolsko poslopje. Že pred 8 leti je komisija izdelala načrt ter izbrala in omerila prostor. V ta namen so se vršila zbiranja, ki pa do sedaj še niso prinesla nič pozitivnega. O tem se je mnogo razpravljalo, toda vse je ostalo pri samih lepih mislih in obljubah. Neračunljivo nam je, kaj jih ovira, da ne pride z delom. Kako se more rešeno vršiti pouk, če enotnega šolskega poslopja nima, temveč so razredni porazdeljeni v dveh poslopijih in sicer v prvotni dvorazredni šoli in v pritličju občinskega poslopja. Razen tega so prostori, kjer se vrši pouk zaradi vlažnosti nezdravi in premajhni. Ti nedostaki nam dovolj povedo, da je nova šola neobhodno potrebna. Baje hočejo zgraditi nov občinski dom, dasti staro poslopje ustreza v glavnem vsem potrebam. Če se sedaj v to stvar zamislimo in objektivno presodimo, bomo prišli do zaključka, da je bolj pametno in edino pravilno, da občina zaenkrat opusti to misel, ki ni neobhodno potrebna ampak naj vložijo vse sile in napore za zgradbo nove šole, ki nam bo obenem v ponos.

Karol Vidmar pri Abrahamu

Ljubljana, 17. februarja
Včeraj je minilo 50 let, kar se je rodil znani in ugledni pekovski mojster ter peksnik g. Vidmar Karol, ki ima svojo znano pekarijo na Cesti 29. oktobra — Rimski cesti, kjer že uspešno v svoji stroki samostojno obratuje hkrati z življenjskim jubilejem 21 let samostojnega izvrševanja pekovskih obrti.



Včeraj pred 50 leti se je rodil v kmetički družini v bližini Mirne na Dolenjskem ter kot član številne družine z brati in sestrami, odšel že zgodaj v Ljubljano, kjer se je izučil in tudi ves čas ostal, z izjemo vojni let. Petdesetletnik se udeležuje zelo aktivno v svojih strokovnih organizacijah, kjer je predsednik skoro naistarejšega društva v Ljubljani Pekovskega društva, ki je znano socialno društvo stroke. Poleg stanovskih društev tudi uspešno deluje v ostalih obrtniških organizacijah, kjer zavzema vidna mesta ter se tudi pozna povsod njegova prisotnost, tako v Zadrugi in društvu DJO ter drugih obrtniških ustanovah, saj je tu-

di že ves čas kar obstoja Zanatska banka podružnica v Ljubljani, član poslovnega odbora in njen podpredsednik. Kakor uspešno deluje v obrtniških organizacijah, tako se tudi živo zanima, sledi in sodeluje v ostalih organizacijah, kakor pri Sokolu Ljubljana II., Gospodarskem in izobraževalnem društvu za Dvorski okraj itd., saj je njegova beseda vedno na mestu in so njegovi nasveti ter predlogi povsod udeleženi.

Uglednemu obrtniku ter javnemu delavcu naše najiskrenejše čestitke k življenjskemu jubileju z željo, da bi še mnogo let uspešno ter v zdravju deloval za občo korist, svojo stroko in stan, kar se zrcali iz vsega njegovega dela doslej. Naj drži Karol, ki se je danes srečal z Abrahamom, ne zameri, če smo mu napisali te vrstice, saj je dolžnost, da se spomnimo moža-obrtnika, ki je svoje sposobnosti vedno rade volje stavil na razpolago sodelnost, kakršnih moč je prav med obrtniki zelo malo. Kot našemu dolgoletnemu naročniku pa še posebej čestitamo, z željo, da bi ostal tako še dolgo zvesto ob strani soproge ge. Ivanke in napredne javnosti.



Iz Kamnika

— Sokolske smučarske in skakalne tekme. Kamniško sokolsko okrožje priredi v nedeljo 18. t. m. v Kamniku smučarske in skakalne tekme. Dopoldne ob 10 se prične tekmovalstvo v tekni za člane, naraščajo in deco. Start bo pri Zel. postaji Kamnik mesto, cilj pa bo na Kancu pri spominski lipi. — Popoldne ob 3 se prične skakalne tekme, ki jih priredi Kamniško sokolsko okrožje skupno s SK Kamnikom. — Za te tekme vlada že sedaj v Kamniku velika zanimanje in utegne to biti najbolj zanimiva prireditev v tej zimi v Kamniku.

— Vso izvedbo ima v rokah Sokolsko društvo Kamnik, za popoldanske skakalne tekme pa skupno s SK Kamnikom. — Sokoli in sportniki, v nedeljo na videenje!

— Krajevni odbor društva Rdečega križa ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 18. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani Gasileškega doma v Kamniku. — Člani, pa tudi ostali iskreno vabljeni!

— Narodna čitalnica je imela v sredo redni letni občni zbor, ki je pričel kako peša in gine zanimanje za društvo, ki je imelo nekot v naši narodni zgodovini velik pomen in bilo deležno velike pozornosti. Skoro brez vsake udeležbe članstva se prisotni gg. odborniki podali svoja poročila. Poleg poročila 70-letnice so priredili še običajne vsakoletne prireditve. Finančni efekt prireditve je bil precej boljši kot prejšnja leta. Vso pažnjo pa je odbor posvečal tudi oskrbi in vzdrževanju »Društvenega doma«. Pri volitvah je ostal ves odbor isti kot lani. — Ker se pri slučajnostih ni nihče javil k besedi, je zaključil predsednik g. Skala skupščino.

Iz Radeč

— Huda zima. To pot se je uresničila vremenska napoved. V noči od srede na četrtek se je nebo zjasnilo. Prišlo je mraz, kakšen je bil v zimi leta 1929. Tedaj smo imeli največ 25 s on ni pod ničlo, v četrtek jutraj pa jih je bilo 24. Verjetno pa je, da je bilo v krajih ob Savi, kjer paha vedno mrzel veter ali burja, še mnogo več mraza. Ubogi so oni, ki nimajo dovolj kurjave, ker niso računali s tako hudo zimo. V šoli je zaradi mraza manjkalo nad polovico otrok, zlasti onih, ki imajo dolgo pot do šole. Nekateri malčki pa, ki so kljub temu prišli, so bili vsi premrženi, kar ni čuda, ker so prelaho obloženi in obuti. Mnogo je otrok, ki trpe za ozeblinami iz katerih se cedi gnoj. Ti so res pravi siromaki, ki potrebujejo zdravniške nege. Zdravilo pa se kar z domačimi zdravili. Toplo vodo pomešalo s hrastovo zavrelco, v kateri drže po dva- do trikrat na dan ozeble noge, rane pa izpirajo z arnikovo tinkturo. Baje so uspehi zadovoljivi. — Podoba je da mraza še ne bo konec. Zato sporočamo prizadetim staršem, ki pošiljajo malčke iz daljnih krajev v šolo, da so šolske zamude, ki nastajajo zaradi vremenskih nenaprili, po zakonu oprane kot kot take nimajo nikakih posledic pri šolskem napredku.

— Odprta noč in dan so gruba vrata. V sredo je po kratki bolezni umrl 75 letni Sotlar Alojzij, znan po Radčah kot Grilov Lojze. Stanoval je v svoji hiši, ki si jo je postavil sam na vrtnarskem zemljišču poleg šole. Bil je vdovec. Umrli sta mu dve ženi in dva otroka. Dasi je bil siromašen, je bil dobrega srca. Naj mu bo zemlja lahka!

— Pobega učenka II. razreda višje ljudske šole v Radečah Kmetič Slavka je prišla sama domov. Te dni smo poročali, da je včeraj teden zvečer nenadoma pobegnjal z doma 13 letna učenka Kmetič Slavka, ki hodi v II. razred višje ljudske šole v Radečah. Ker se ni vrnila domov, so bili njeni starši v skrbih. Njen oče g. Pleterški Franc je o begu svoje pastorko obvestil razrednega učitelja. Ker je ni bilo tudi v šolo, je g. Pleterški prijavil beg svoje pastorko orožniški postaji v Radečah. Nemo začuden da sta bila danes teden ožim in mati, ko sta našla svojo pastorko, odnosno hčerko — doma. Na vprašanje, zakaj je pobegnila z doma, je izjavila, da jo je mati pokarala. Med bežom je bila pri sosedovih, kjer so ji dali hrane in nudili prenočišče.

8 filmskega platna

— Kino Matica: Angeli garjevih lic. 8. lutim realizmom je režiser Kortež prikazal v tem filmu najstrašnejše dogodke iz življenja gangsterja Rockya. Videimo že mnogo gangsterskih filmov, toda tako neposredno kot v tem še nismo doživeli ves sijaj in bedo življenjske usode človeka, ki ima izrazito zločinsko naravo. Naravnost rafinirana sredstva je režiser uporabil za predočitev mišljenja in čustvovanja zločinca, ki ima samo enega dobrega prijatelja, in sicer tovariša iz mladosti, s katerim se je potepal po zločinski četrti velikega mesta in s katerim je kradel, a ta tovariš je postal duhovnik, čim je sam postal nekakšen kralj gangsterjev. Vajo vrednost kot je imajo gangsterski filmi običajno daje temu filmu vloga zločinskega prijatelja duhovnika, ki bi rad rešil končno vsaj brezdomce, ki obsojuje Rockya kot junaka. Isticia, postene duše zablesti v zločinu, preden ga privlečejo na električni stol. Morda je na smrt obsodeni zločinec naredil uslugu svojemu prijatelju duhovniku in je hlinil strahopetstvo pred usmrčenjem, morda je hotel rešiti pred enako usodo svoje mlade pajdake, morda pa je v resnici postal strahopetec, ko je prošil za milost, preden je bil usmrčen. Naj velja ta ali ona možnost, vsekakor je njegova zadnja kretanja vplivala pozitivno na brezdomce, ki so ga obojevali kot junaka. Dovedena je igra vseh igralcev. Skoraj grozoten je film, toda na nekatere probleme socialne, pravne in etične narave kaže in mu prav ta daje posebno vrednost.

Iz Krškega

— Še nekaj besed o ostavki čestnega odbora. Kakor smo že večkrat kratko poročali, je sreski čestni odbor v Krškem odstopil. Banska uprava je vzela odstop na znanje in vse odbornike z načelnikom g. Vodopivec razrešila njihovih funkcij ter imenovala dr. Jul. Murdla za gerenta, dokler ne bo izvoljen nov čestni odbor, dočim bodo stari člani do volitev še nadalje opravljali svoje posle. Iz odbora sta izšla krški župan g. Lazarini in bivši načelnik g. Vodopivec. Pričakujemo, da bo začasni odbor z načelnikom dr. Murz'om vodil boverne posle v redu in pri izvrševanju dolžnosti sledil le na gospodarske koristi in potrebe obširnega krškega sreza. Pri tej priliki izražamo željo, da bi se vsa započeta in napol izvršena čestna dela tudi dovršila.

— Silen mraz, ki je prišel zadnje dni je prisilil divjad, da se je preselila v bližino selišč. Tako so v petek ušli v samem mestu dihurja, ki se je zatekel v čestni kanal. Ob banovinski cesti Krško — Kostanjevica so zaiči obledeli vse mlade nasade prav tako pa povzročilo veliko škodo po sadovnjakih. Sicer pa ni čuda, saj je zavladala po vsem Posavju prava sibirski zima. V četrtki zjutraj je kazal tolmec 23,4 pod ničlo, dočim nekateri trde da je dosegel na postaji, ki stoji na odmrznem prostoru preko —27 stopinj. Takega mraza ljudstvo ne pomni že leta in leta.

— Trgovce opozarjamo na razglas odbora za pobiranje draginje, ki je izdal maksimalni cenik najvažnejših potrebščin in ki mora biti nabit na vidnem mestu v vsakem lokal. Prav tako opozarjamo vse gostilničarje na maksimalni cenik, katerega je izdalo sresko načelstvo v svrhu pospeševanja tujkega prometa. Tudi zani velja ista določila.

— Vse prijatelje kraljevske igre opozarjamo na vrsteno tekmo, ki jo odliča šahovska sekcija športnega kluba Krško s šahovskih klubov iz Radeč. Radečani so bili še vedno odlični nasprotniki, ki ga nikakor ne gre podcenjevati. Tudi domačini so se pripravili, saj gre to pot za točke. Turnir se bo odigral v nedeljo popoldne v gostilni pri Jermanu.

Križanka

1	2	3	4	5	6
		7	8		
9				10	
		11	12	13	
14	15		16		17
18					19
20		21	22	23	
		24		25	
26				27	
		28	29	30	
31				32	

Pomen besed

Vodovarj: 1. drevo, ki daje zelo trde les. 4. pripadnik divjega prednjazjakega naroda, 7. redovnik, 9. sport (tufka), 10. pogojni veznik, 11. vrsta pripovednega spisa, 14. osebniz zaimke, 16. mlečni proizvod, 17. pijača starih Slovanov, 18. kemični element, 19. osebniz zaimke, 20. glasbena nota, 21. filmski komik, 23. inicijale slovenskega pisatelja, 24. sklon, 26. števnik, 27. bivaljšče Adama in Eve, 28. vrsta peska, 31. možko ime, 32. del n'jve.

Navičn: 1. ruski pisatelj, 2. poglavar arabskih plemen, 3. nikalnica, 4. ozdravilni zaimke, 5. telesni okrasek, 6. rimski cesar, 8. sklon, 12. del voza, 13. ploščovna mera, 15. del obraza, 17. osebniz zaimke, 21. veznik, 22. osebniz zaimke, 24. pristop kraja, 25. zidej, 29. veznik, 30. veznik.

Rešite križanke, objavljene danes teden

Vodovarj: 1. hellokop, 8. one, 9. omil, 10. tank, 12. sklon, 13. Avala, 15. Lu (utecij), 17. ara, 18. aa, 19. sir, 20. mak, 21. pa, 22. Nin, 24. oh, 26. senik, 28. šton, 30. kura, 32. ter, 34. lan, 35. akademija.

Navičn: 1. hotel, 2. ena, 3. Lena, 4. on, 5. Kola, 6. ono, 7. pinja, 11. Kvarner, 12. slannik, 14. ar, 16. USA, 18. ako, 21. pošta, 23. in, 25. hrana, 26. Sora, 27. lu, 29. tek, 31. raj, 33. ne.

V SOLI

Učitelji: Jurček, kolikokrat sem ti že rekel, da moraš hoditi v šolo pravočasno? — Tega pa nisem štel, gospod učitelj.

Pot do mariborskega „Gaja zaslužnih“

Kažipot — Ljubljana — Preje pa lik vidacija vprašanja starega pokopališča

Naš četrtkov članek pod naslovom »Vprašanje skupne grobnice zaslužnih možem« je v Mariboru zelo zanimivo. Od strani, ki je o celoti tega vprašanja najbrže najbolj poučena, smo sprejeli sledeče poročilo:

Glavne misli, izražene v četrtkovem »Sl. Narodu« o vprašanju skupne grobnice našim zaslužnim možem, so vsega priznanja vredne. V bistvu soglasajo z nami, ki so bili tozadevno že ponovno iznešeni v »Sl. Narodu«. Toda izkazalo se je tudi pri tem vprašanju, da »pot« na vrh Triglava vodi najprej po — dolini. V našem primeru je vrh Triglava naš zalezi »Panthone« ali »Gaj zaslužnih«. Če resno hočemo doseči ta vrh, moramo najprej prehoditi dolino in od tu ves nadaljnji vzpon, ki vodi do vrha. Na tej poti se nahaja cela vrsta predhodnih vprašanj, ki jih je treba rešiti preje, ko si želimo do vrha. Naj mi bo za danes dovoljeno bežno opozoriti le na nekatera glavna tih predhodila.

Predvsem si mora biti tudi vsa naša javnost na jasnem, kaj bo prav za prav s starim pokopališčem. V kateri namen se ga hoče uporabiti potem, ko bo res dokončno zaprt in opuščeno. Od ugodne rešitve našega glavnega vprašanja naša vsa vprašanja, kje naj se nahaja naš »Gaj zaslužnih«.

niha. Tam doli na Pobrežju? Ni to že vnaprej — izključeno? »Gaj zaslužnih« je vendar naravnost vezan na zemljo, na kraj, o kateri in o katerem se lahko reče, da po človeški predvidenosti ostane — na večne čase, najmanj pa za gotovo, določeno daljšo dobo. In baš o tem tam doli na Pobrežju že zdaj ne more biti govora. Računati moramo namreč, da bo že v dohodni dobi tudi to pokopališče tako polno, da bo treba misliti na nadomestilo. Kdo nam pri današnji nemiri, negotovi dobi zamore jamčiti, da se bo z usodo pokopališča na Pobrežju drugače, bolje postopalo kakor se zdaj s tem starim? To ima pred oči na Pobrežju vsaj to prednost, da je zasebna last cerkve, a ona je občinska last, torej posest, s katero razpolaga vsakokratni politični režim in rotovžu. Kdo nam danes jamči, da bo nekoč od vseh drugih grobov, ki bodo preneseni, ostal baš ta naš »Panthone« nedotaknjen? — Pa za danes dovolj o tem.

Predhodna potrebna je nadalje tudi javna likvidacija dosedanjega pokopališkega odbora in to že zaradi obračuna za vzdrževanje pokopališča, h kateremu je Mestna občina (noleg drugih zbirk) prispevala nad 40.000 din.

Potem je s tem v zvezi treba rešiti tudi vprašanje novega nadzorstva, ki je po-

stalo od Novega leta dalje odvisno le še od dobre volje prejšnjega paznika.

V tesni zvezi s prvim glavnim vprašanjem pa je še sedaj obstoječi obzir, še celo poostreni razdvoj med mestno občino in stolno župnijo, ki zdaj podaljšuje uporabo pokopališča (to se pravi nadaljnji obstoj grobov) kar tja v nedogled. Treba je le plačati za to leto samo 30, za poznejša leta pa po 30 din od groba in 70 od grobnice. Kako se to vjema s sklepom mestnega sveta, ki zahteva dokončno zatvoritev že s 1. majem?

Če bi ne bilo še celo kopico drugih važnih vprašanj, že ta so tehtna dovolj, da morajo biti rešena. Toda rešena kot javna vprašanja v javni seji mestnega obč. sveta. Do danes tudi še pogrešamo in čakamo na uradni razglas sklepa v zadnji tajni seji obč. sveta zastran tega pokopališča.

Tudi nam ni nepoznan sličen boj za staro pokopališče v Ljubljani. Tudi nam je precej znana pot, po kateri je Ljubljana končno vendarle prišla do svojega »Gaja zaslužnih« tja na mesto, kamor praviloma spada. In za to naj nam bo Ljubljana kažipot tudi v boju in na potu za naš »Gaj zaslužnih«.

Učiteljstvo za zboljšanje svojega položaja

Naši obmejni pravezni pionirji budno na straži

Maribor, 16. februarja
O številnih važnih vprašanjih je razpravljalo naše obmejno učiteljstvo na svojem zborovanju, ki ga je sklicalo sresko učiteljsko društvo za Maribor lev. breg. Tudi to zborovanje je izpričalo povezanost in složnost vsega obmejnega učiteljstva glede njezgovnega gledanja na sodobne probleme in stanovske potrebe.

Društveni predsednik g. Mirko Vauda se je spomnil predrnjenega ugrisa školskega upravitelja g. Slavka Priznaka kot zaslužnega obmejnega borca in priznanega šolnika. Obmejno učiteljstvo je zatem povzdignilo svoj glas za zboljšanje svojega gnotnega položaja. Izreklo se je za to, da se prejemki zvišajo sorazmerno z naraščanjem cen, ter da se prejemki poročenih uradnih čenčajo s prejemki neporočenih. Obmejno učiteljstvo živi v najtežjih življenjskih prilikah tako glede prehrane, stanovanja ter zdravstvenih in prometnih prilik. Četudi je ponovno zaprosilo za priznanje prejemkov drugega draginskega razreda, je ostalo pri starem.

Učiteljstvo je zavzelo svoje stališče tudi k pripravam glede preureditve svoje stanovske organizacije. Učiteljica gospa Sotinčeva je spregovorila zelo vzpodbudno

besede k organiziranju učiteljic v posebnem odseku. Prof. Sihl je apeliral na zbrane, da postanejo v čim večjem številu narodni književni izdaj Slovenske šolske matice. Slišati je bilo tudi mnogo pritožb o poostrenem postopanju zaradi nebičvanja učiteljstva v službenem kraju. Učiteljstvo želi stanovati v službenem kraju, vendar pa so potrebna primerna in devoli številna učiteljska stanovanja v Solah, ki bi morala biti gotova že leta 1935.

Društveni predsednik g. Mirko Vauda je imel zuten jednat referat o možni stopki o značni obrambi v ljudski šoli. Prva naloga bodi, vzgojiti obrambno voljo pri mladini in pri odraslih. Ob zaključku svojega poučnega poročila je sprožil konkretne predloge, kaj je potrebno šol in učiteljsvu pri tem pouku. Živahni razgovor, ki je sledil, je potrdil, kako važno je obravnavanje tega vprašanja.

Za skupščinska delegata sta bila izvoljena gg. Mirko Vauda in Stanko Terčak. Na predlog g. Adama Sardoča izkazuje društvo našo CMD iskreno zahvalo za njeno izdatno podpiranje naše obmejne dece ob božičnicah in sploh za velike žrtve, ki jih doprinese CMD za našo mejo in naše obmejno šolstvo.

višjih činiteljev, ki naj se za to resno zavzamejo.

Odrejati je treba posebne obmejnošolske ankete ob sodelovanju šolske oblasti, na katerih naj bi sreski šolski nadzorniki, zastopniki učiteljstva in drugi obmejne prilike poznavačji činitelji ugotovili najbolj pereče obmejne šolske potrebe.

Vzporedno z obrambnim delom ob naših mejah pa mora iti gospodarsko in socialno utrjevanje našega obmejnega ljudstva, ki ga je treba rešiti iz težkih gospodarskih prilik in socialne bede po naslednjih načrtih akcijah.

Nuditi mu je treba možnost boljše vnovčevanja njegovih izdelkov in pridelkov, nadalje možnost rešitve zadolženih posestev z dosegom dolgoročnih brezobrestnih posojil, kar bi najizdatnejše preprečilo prehajanje obmejnih posestev v tuje roke. Možnost izjemnih davčnih olajšav, možnost zaposlitve z nujnimi javnimi deli, to je z gradnjo cest, mostov, z akcijami za oskrbo pitne vode na Kozjak, regulacijo Pesnice in ostalih potokov, drenažo močvirnih dolin itd. Električificirani je treba včasno obmejnih krajev. Nadalje je treba nuditi možnost za brezplačne ali cenebe zgraditi vzornih gojišč, gnojnih jam, silosov, sadnih sušilnic in skladišč, zdravstvenih domov in raznih asanacijskih naprav, oskrbo umetnih gojišč, semenskega blaga, plemenške živine, gospodarskega orodja itd. Tudi naj bi se ustvarila možnost brezplačne ali vsaj cenebe zdravniške ter živnozdravniške pomoči ter vsestranske podpore pri zadržanju urejenem nakupovanju potrebščin in prodaji pridelkov, predvsem živine, vina, mleka in sadja. Tudi naj se vidi čim več prilik za pouk potom tečajev, predavanj in knjižnic. Maribor pa naj dobi svojo radijsko oddajo postaja.

V svrhu ugotovitve vseh teh in drugih perečih gospodarskih in socialnih potreb pa naj se skliče čim prej velika obmejna anketa v Mariboru.

Mariborsko gledališče

Sobota, 17. ob 20.: Cigan baron. Red B. Nečelja, 18. ob 15.: Zoroka na Jadranu. Znižane cene. Ob 20.: Konto X. Znižane cene.

Zasedba v Schillerjevi žalostni »Kovarsko« in »Ljubezna« je sledeča: posilica vodilnih vlog sta: Veronika kot Ferdinand in Rasbergerjeva kot Luiza. V ostalih večjih vlogah pa nastopajo: Košuta kot predsednik pl. Walter, Crnobori kot dvorni maršal pl. Kalb, Starčeva kot kneževa ljubimka Milfordova, Nakrst kot tajnik Wurm, Gorinšek kot godbenik Miller, Gorinškova kot njegova žena. V drugih vlogah nastopata še Križajeva in Malec, v cigan režiji je igra postavljena na oder.

Iz Ptuj

— Gledališče, Dramsko društvo uprizaro v torek 20. t. m. v Mestnem gledališču komedijo v dveh delih »Beneški tročnik« režiji g. Žizka.

— Vinaka razstava. Ptujška Vinarska zadruga pripravlja veliko vinoko razstavo, ki naj bi se vršila v Ptuj 10. in 11. marca. Razstava vin se bo vršila na novo preurejenem vinotoku muzeju. Razstavljena bodo samo vina iz tukajšnjih vinogradov.

— Nezgod. Posestnik sin Ivan Černjavič iz Favlovec je legel k počitku na peč Ker je bila peč zelo močno zakurjena, je dobil hude opekline na obeh nogah. V Zavru pa se je ponesrečil pri smučanju 14letni posestnik sin Rudolf Veselič, ki si je pri padcu zlomil nogo. Oba poškodovanca so prepeljali v bolnico.

Iz Ljutomer

— Martin Šumak na zadnji poti. V nedeljo popoldne je bil pogreb g. Martina Šumaka, posestnika in trgovca s Spodnjega Krapja. Pre hišod sina g. Mirka, kjer je pokojni ležal na mrtvaškem odru, so se zbrali mnogobrojni pokojnikov prijatelji in znanci. Ob krsti so bili številni lepi veneci sorodnikov, prijateljev in znancev. Ob 15.30 je krenil dolg sprevod skozi mesto na pokopališče. Po turobni pesmi se je od pokojnega poslovil dolgoletni namesteneec tvrde g. Kunc, ki je v lepih besedah označil lik plemenitosti Martina Šumaka, nakar je prišla zemlja zasula truplo vrednega člana, množica pa se je solznih oči poslednjič poslovila od njega.

— Za CMD. Namesto venca na grob pokojnega g. Martina Šumaka iz Spodnjega Krapja pri Ljutomeru so darovali Ciril-Metecovi družini: gg. dr. Čiril Porekar, zdravnik iz Ljutomeru; Ciril Senčar, trgovec v Ljutomeru; Saša Gregor, notar v Ljutomeru, in Metod Senčar, trgovec v Strigovi, po 100 din; Dobnik Josip, pek v Ljutomeru, 20 din; skupaj 420 din. Družba se darovalcem za darove iskreno zahvaljuje. — Na slaničkovem večeru v Ljutomeru



NAŠI ZIMSKO-SPORTNI KRAJI VABIJO

Gornjesavska dolina: Mostrana, Gozd, Martuljek, Kranjska gora, Podkoren, Rateče, Planica

Bled | Julijske Alpe: Triglav, Komna, Voče, Pokljuka, Vrsič

Boninji: Sv. Janez v Bohinju | Karavanke: Sv. Križ, Planina, Jezersko, Tržič, Kolce

Kamniške Alpe: Kamnik, Krvavec, Velika Planina, Koroška

Zas vije: Tronca, Zagorje, Planina nad Sevnico, Polževo

Ostali kraji kakor Radovljica, Kranj, Škotska Loka.

Brezplačne informacije. Tujski prometna zveza Ljubljana, Tyrševa 11 in vse biljetarne »PUTNIK«

pa so nabrali za CMD 293 din prostovoljnih prispevov.

— Se vedno troli. Ob južnem vremenu, ki smo ga imeli v preteklem tednu, so se čistile tudi čebele na prisojnih legah. Pri tem smo opazili v krepkih družinah še trote, ki so s čebelami vred letali pred

panji. To je značilen pojav. Iz tega se vidi, da so bile čebelne družine krepke jeseni, da bi mogle rojiti. Nato pa je naglo nastopilo hladno vreme, v katerem se čebele morale vzdržati v niso imele več časa, da bi pokončale trote. Tako troti še prav pridno brende v panjih.

Vzvišeno poslanstvo materinstva

Boгат spored letošnjega materinskega tečaja

Maribor, 16. februarja

S prisrčnimi besedami je ga Jela Levstikova v sredo zvečer otvorila letošnji materinski tečaj, ki se vrši v okviru Zenskega društva v Mariboru in ki je postal vsakoletna stalna pobuda v korist mariborskih mater in žena. V strokovnjakih izvajanjih je govorila številnim materam in ženam ga dr. Leban Klemenčič o negi in zdravju otroka. Snoči je predaval g. dr. Erstenjak o materini osebnosti kot najmočnejšem vzgajnem činitelju.

V nadaljnjem sporedu materinskega tečaja so tudi druga koristna in aktualna predavanja, ki bodo nedvomno pritegnila mariborske žene in matere v velikem številu. V ponedeljek 19. februarja predava g. dr. Pihlar o ljubi uniji za zaščito otrok in njenih idealnih nalogah. V četrtek 22. februarja bo govoril dr. S. Gogaia iz Ljubljane o svobodi in avtoriteti. V sredo 28. t. m. bo predaval dr. Skahovc o tem kako moramo čuvati svoje zdravje za zdravo in

krepro potomstvo. Ga dr. Popovič-Prijatelj bo govorila v četrtek 29. februarja o zanimivi temi: Mati v neugodnih prilikah in v zdravništvu. Prof. Ostrovska bo predavala v torek 5. marca o temi: Daj te otroku iger in zabave! V četrtek 7. marca: Pravice staršev in otrok. V torek 12. marca pa prispe v Maribor odlična pedagoška publicistka A. Vodečeva ki bo mariborskim ženam in materam predložila, kako moremo vzgojiti narod poštenjakov. V četrtek 14. marca pa je zaključeno predavanje o našem času in vzgoji (prof. A. Černeč).

Sicer je materinski tečaj namenjen predvsem ženam in materam vendar pa so posamezna predavanja zanimiva tudi za očete ter šoli odrasle hčerke. Predavanja se vršijo v dvorani Ljudske univerze, vsakokrat s pričetkom ob 20. uri. Vstop k predavanjem je prost. V svrhu kritja stroškov se bodo pobirali le prostovoljni prispevki.

Mariborske in okoliške novice

— Nočno lekarniško službo imata od danes naprej Mina. Trga mestna lekarna pri Orlu na Glavnem trgu 12, tel. 25—85 ter Remsova lekarna pri sv. Roku na vogalu Aleksandrove in Mljske ceste.

— Načelnik Anton Korošec umrl. V Popotni ulici 11 je preminil upokojeni načelnik poljelektskega ministrstva Anton Korošec, star 74 let. Blagumno pokojniku, ki je bil tudi velik ljubitelj živali, ohranimo trajen spomin, žalujočim naše globoko sožalje!

— Poučno predavanje. Snoči je predaval v Ljudski univerzi v Mariboru univ. prof. dr. Mirko Deanović iz Zagreba o Petarici. V izbranih, poučnih izjavah je prikazal lik pomembnega humanista in odličnega italijanskega pesnika. Predavatelj je bil deležen topljega priznanja.

— Stari 50dinarski kovanci se bodo od sedaj lahko zamenjali le pri Narodni banki.

— Italijanski petroleji dobimo menda v kratkem v Maribor. Ljudstvo je zelo prizadeto, saj izkorišča sedanjí položaj nestro spekulativov.

— Obvezno p'edavanje za rezervne častnike je v torek 20. t. m. s pričetkom ob 20. uri v prostorih Ljudske univerze. Predavanje se nanaša na temo o borbah na pogozdovanem ozemlju.

— Dijaška kuhinja v Mariboru. Na mesto venca na grob pokojne gospe Nade Grošljeve, preminule v Ljubljani, so poslali Dijaško kuhinjo v Mariboru njeni mariborski znanci 200 din. V počastitev spomina svojega pokojnega učitelja Josipa Hladeka-Bohinjskega so zbrali njegovi gojenci za Dijaško kuhinjo 100 din. Vsem iskrena hvala!

— Oproščeni. V večernejši številki smo poročali o kazenski razpravi, ki se je vršila pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča proti 34letnemu mizarskemu mojstru Karlu Unterlechnerju, ki se je moral zagovarjati zaradi obtožbe državnega tožila, ker je dne 15. maja 1939 demoraliziral svoje stanovanje, potem ko je bil deležen ter povzročil hišni posestnik Anni Staudingerjevi precejšnjo škodo. Mariborski mali kazenski senat pa je Unterlechnerja oprostil vsake kazni in krivde.

— Dobro si bo zapomnila 33letna Marija Sitar iz Maribora, da ni dobro, ako se navdušuje za tiste ideje. V neki gostilni na Aleksandrovi cesti je namreč dne 13. decembra 1939 povlečevala idejo ter se zavnelovalno izrazila o našem rodu. Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je Sitarjevo zaradi tega obsodil na 8 mesecev strogega zapor. Toda državni tožilec s sodbo ni bil zadovoljen in je prijavil pritožbo zaradi nizke kazni.

— Ljudje izgini. Terezija Petelin iz Sokolske ulice 4 je prijavila policiji, da je pred dnevi njen mož Herman odšel od doma in se doslej ni vrnil. Na policiji se je zglašil tudi brivski mojster Franc Kostomaj iz Mlinske ulice 8, ki je prijavil da je njegova služkinja Katarina Skorjanc neznanu kam izginila. Policija skuša oba primera razjasniti. Ukrenjena je vse potrebno, da se dožene usoda obeh izginulih.

— Avto in sani. Prometna nesreča se je pripetila na cesti pri Sv. Janžu na Dravskem polju. Nekaj osebnih avto je zavozil v sani posestnika Josipa Stelcerja iz Dogaš. Pri karambolu so bile sani popolnoma razbite po izrednem srečnem naključju pa se Stelcerju kakor tudi konju ni nič hudega pripetilo.

— Velezanimivo predavanje o eksperimentih na Mount Everest v letih 1933 in 1936 bo imel v sredo 21. februarja ob 20. uri v Ljudski univerzi Mr. Hughes Rutledge iz Londona, ki je na predavalni turneji po Švici, Italiji, Rumuniji in Jugoslaviji. Odr-

tal bo tudi angleško upravo v Indiji, kjer je živel več let. Predavanje, ki je namenjeno širši javnosti, bodo ponazarjale slikopisne slike. Predavatelj bo predaval v angleščini, poskrbljeno pa je tudi za slovensko razlago.

— Prijatelji težke atletike se bodo zbrali drevi v soboto 17. februarja ob 20. v dvorani Zadrudne gospodarske banke, kjer bodo pomerili svoje moči boksaški varadinske Slavije in boksaški Pekovskega športnega kluba v Mariboru.

— Tekmovanje za državno prvenstvo v štafetnem teku bo jutri dopoldne s pričetkom ob 10. v Radvanju. Start in cilj bosta pred gostino »Pri lipi«. Razglasitev rezultatov in razdelitev krasnih daril bo v nedeljo ob 16. v hotelu »Orel«. Za tekmovalje je v sportnih krogih veliko zanimanje, zlasti ker bodo tekmovali najboljši dolgoletni iz vse države.

— Vsi udeleženci OČZnožnega šmuka se naprošajo, da oddajo svoje znake najkasneje do ponedeljka 19. t. m., v sportnih trgovinah Cop in Divjak zaradi graviranj.

— Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUAZ in njihovim upraviteljem svojim članom jutri v nedeljo dr. Ivan Turin, Linhartova 12.

— Mariborske društvene novice. Jutri ob 9. uri dopoldne je v prostorih Delavske zbornice redni občinski zbor mariborske občinske Zveze občin delavcev.

— Sokolsko društvo Pobrežje ima občni zbor jutri v nedeljo 18. t. m. ob 15. v Sokolskem domu na Pobrežju.

— Mariborski šah. Jutri ob 9. bo v kavarni Jadran šahovska tekma za mariborsko prvenstvo med šahovskim klubom Vidmar in Mariborskim šahovskim klubom.

— Vreme. Mraz je tudi v noč na soboto precej popustil. Današnja jutranja minimalna temperatura je bila —15,8, večerjska maksimalna pa —17,7. Sneg je 40 cm visok. Za mariborski okoliš napoveduje je tezenska vremenska postaja spremenjivo in oblačno vreme.

— Koliko bo izgubila mestna občina na trošarini na vino? Od 1. aprila dalje občine ne bodo smele pobirati višje trošarine na vino kot 0,50 din od litra. Občinska trošarina na vino pa je znala doslej 1 din od litra. Po povprečni cenitvi bo mestna občina vsled tega izgubila na trošarini na vino 600.000 din letno. Ta izpadek trošarine se bo mestni blagajni prav občutno poznal. Vprašanje, kako ga nadomestiti z novim proračunskim letom, najbrž še ne bo moglo biti rešeno (»Delavska politika«).

— Ženi razbli lobanjo. V Trebetnch pri Sv. Andražu v Slovenskih Goricah se je sporekla zakonca 8. Beseda je dala besedo in je mož naposled zgrabil poleno in udaril ženo s tako silo po glavi, da ji je razbil lobanjo. Težko ranjeno ženo so prepeljali v mariborsko bolnico kjer si zdravniški prizadevajo, da bi ji rešili življenje.

— Pri spravljanju leša je težko ponesreči! 28letni voznik Josip Pačnik iz Hudega kota. Pačnika, ki je star 28 let, so stisnili hodi ter mu zdrobili prsni koš. Odpremlili so ga v mariborsko splošno bolnico. Njegovo zdravstveno stanje je zelo resno.

— Kradejo. Tovarniški delavci Rozini Vrtnjakovi s Koroške ceste 20 je izginila iz spalnice moška zapetna ura. Zaradi suma »tatvine je policija prišla nekega fanta, ki pa je tajil vsako krivdo. — Iz drvarnice krojaškega mojstra Ignaca Toplaka je neznanzi zlikovec ukradel okoli 50 kg krompirja. — Tkalki Katarini Rat iz Slovenske ulice 36 je izginil iz stanovanja par čevljev.

5541 potnikov preko severne meje

Med njimi 1586 Bolgarov in 2293 Nemcev

Maribor, 16. februarja
Izredne razmere, v katerih živimo, imajo svoje posledice tudi v tujem prometu, ki je v januarju 1940 občutno padel. Nikdo ne potuje več preko meje zgolj zaradi zabave, temveč potujejo le take osebe, ki jim to veljavno nujni opravki. Tako je dopotovalo v našo državo preko vseh mejnih prehodov na naši severni meji od Prevalja do Radgone v mesecu januarju t. l. skupno 3180 oseb napram 9346 osebam januarja leta 1939. Največ potnikov je dopotovalo v našo državo preko Maribora in sicer 3017. Oci teh je bilo 580 naših državljanov, 1237 Bolgarov, 2 Američani, 6 švicarjev, 2 Angležini, 26 Italijanov, 2 Madžari, 1095 Nemcev, 10 Poljakov, 3 Rumuni, 40 Čehov, 5 Slovkov. Ostali so pripadniki drugih držav. Preko št. Ija je dopotovalo v Jugoslavijo meseca januarja 1940 skupno le 45 oseb, od teh je 15 Jugoslovancev ter 28 Nemcev. Preko Omureke je dopotovalo 9 oseb, in sicer 3 naši državljani in 6 Nemcev. Preko Dravogra-

da je prišlo v našo državo 16 naših državljanov, 3 švicarji in 8 Nemcev. Preko Gornje Radgone je dopotovalo v Jugoslavijo 9 naših državljanov in 19 Nemcev. Preko Prevalja pa 33 naših državljanov, 1 Italijan ter 20 Nemcev.

V istem razdobju je odpotovalo preko naše severne meje v Nemčijo skupno 2361 oseb, napram 8.634 potnikom leta 1939. Največ potnikov je odpotovalo preko Maribora in sicer skupno 2194. Od teh je bilo 522 naših državljanov, 3 Američani, 349 Bolgarov, 12 švicarjev, 25 Italijanov, 3 Madžari, 1198 Nemcev, 15 Rumunov, 4 Turki 55 Čehov ter 6 Slovkov. Preko št. Ija je odpotovalo 34 oseb in sicer 17 pripadnikov naše države, 1 Bolgar, 1 Italijan in 15 Nemcev. Preko Omureke je odpotovalo 6 oseb in sicer 2 Jugoslovanci in 4 Nemci. Preko Dravograde je odpotovalo 20 Jugoslovancev, 2 švicarji in 13 Nemcev, preko Gornje Radgone 11 Jugoslovancev, in 28 Nemcev, preko Prevalja pa 30 Jugoslovancev in 33 Nemcev.

Pred vremenskim preobratom

Mraz je popustil — Znaki bližajočega se preokreta

Drevje še poka

Maribor, 16. februarja
Ze snoči se je ob napol oblačnosti čutilo, da mraz že popuša. Ne naglo, kajti še snoči smo imeli nad 10 stopinj mraza, danes zjutraj pa zelo različno na različnih krajih, a največ —17, sredi mesta le —12. Opoldne le še 0,0, na sončnih krajih celo že 2 nad ničlo. Zdjaj ob 18. kaže toploer pri pošti —6.

Sicer je bil letošnji 16. februar idealen zimski dan, že prijetno na soncu. Na Kalvariji drevje še poka od mraza. Zlasti včeraj je na sončni strani to čudno pokaenje vznemirjalo obiskovalce Kalvarije.

Danes zopet ni bilo na Kalvariji malih

krilatcev na krmišču, ki pa so kljub temu vsaki dan prazna — o kateri zanimivosti se nabira gradivo za objavo. Zato pa so naše kavarne danes pokazale nekaj, kar še ni bilo opaziti pri njih. Opoldne jim je nekdo sredi mestnega parka dalj drobne, prihajale od od vseh strani prav do njega in se kmalu obnašale tako »civilizirano« ali po domače, kakor golobi tam na trgu. Tudi to da misliti — veliko misliti.

Nocoj se pojavljajo od jugozapada znaki za bližajoči se prekrat, ki pa ne obeta večje stalnosti in bo najbrž le za nebe ozemlje ugodnejši odmev večjih katastrof v vetrovni smeri.

Pereče potrebe obmejnega šolstva in učiteljstva

Spomenica obmejnega učiteljstva banskemu svetu

Maribor, 15. februarja
Znana je hvalavredna prizadevnost učiteljstva iz sreza Maribor lev. breg za dobiti naših severnih mejašev. Tudi v teh časih misli naše zavedno obmejno učiteljstvo na našo mejo in našo obmejno rod. Ob priliki svojega zborovanja je te dni sklenilo na predlog agilnega društvenega predsednika g. Mirka Vauda poslati banovinskemu svetu ob njegovem proračunskem zasedanju tehtno utemeljeno predstavo, ki vsebuje naslednje misli:

Pri vsehstranski radi obstoječih razmer potrebni štednjaji naj tvori v banovinskem proračunu 1940-41 izjemno naše obmejno šolstvo, ki mora nadkrijevati ostalo šolstvo. S hvalčestnostjo ugotavljamo, da si banovi-

na prizadeva zboljšati naše obmejno šolstvo, ki pa pogreša predvsem dovolj primernih šolskih poslopij, oskrbe učil, brezplačne oskrbe šolskih potrebščin, pa tudi oblačil in tople hrane vsaj za redno dečo, nadalje učiteljskih stanovanj, odgovarjajočih šolskih vrtov, mladinskih in javnih ljudskih knjižnic ter sploh sodobne zunanje in notranje opreme šol, radi česar naj se zadavne postavke v banovinskem in v krajevnih šolskih proračunih obmejnih šol primerno zvišajo.

Učiteljstvu v obmejnih srezih so naložene najtežje naloge, ki jih bo zmoglo le ob moralni in posebni gnotni podpori (splošne obmejne doklade), kar je spet v rokah